

196.

VÁLASZTÁSI FÜZETEK

SEGÉDLET

a helyi választási irodák részére
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek
időközi választásának lebonyolításához

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

VÁLASZTÁSI FÜZETEK
196.

SEGÉDLET
a helyi választási irodák részére
a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek
időközi választásának lebonyolításához

(Módosítva: 2022. május)

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. PÁLFFY ILONA

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

Adrovicz Béla

Deményné Kertész Krisztina

Dr. Gáva Krisztián

Dr. Jackli Tamás

Dr. Mucsi Tamás

Péteri Attila

Lektorálta:

Dr. Pálffy Ilona

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ IDŐKÖZI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK KITŰZÉSE, AZ ANYAGI JOGI RENDELKEZÉSEK ..7	7
1.1. Az időközi önkormányzati választások jogi háttere	7
1.2. Az időközi választás kitűzése	7
1.2.1. Az időközi választás kitűzésének szabályai	7
1.2.2. A kiesett képviselő mandátumának betöltése időközi választás nélkül.....	7
1.2.3. Az időközi választás kitűzésének határidői:.....	8
1.3. A választójog	8
1.4. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere	9
1.4.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken.....	9
1.4.1.1. Választókerület	9
1.4.1.2. Jelölés	9
1.4.1.3. Szavazás	9
1.4.1.4. A választási eredmény megállapítása	9
1.4.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben	9
1.4.2.1. Választókerület	9
1.4.2.2. Jelölés	10
1.4.2.3. Szavazás	10
1.4.2.4. A választási eredmény megállapítása	10
1.4.3. A polgármester választása	10
1.4.3.1. Jelölés	10
1.4.3.2. Szavazás	11
1.4.3.3. A választási eredmény megállapítása	11
2. VÁLASZTÁSI SZERVEK	12
2.1. Választási bizottságok	12
2.1.1. A szavazatszámláló bizottság	13
2.1.1.1. Választott tagok	13
2.1.1.2. Megbízott (delegált) tagok	13
2.1.2. Az SZSZB működése.....	14
2.1.3. A HVB	15
2.1.4. A HVB tagjai	15
2.1.4.1. Választott tagok	15
2.1.4.2. A megbízott (delegált tagok)	15
2.1.5. A HVB működése.....	16
2.1.6. A területi választási bizottság	16
2.1.7. A bizottság döntése és jogereje	16
2.1.7.1. A bizottság döntése	16
2.1.7.2. A választási bizottság határozatának jogereje	17
2.2. Választási irodák	17
2.2.1. Választási irodák feladatai.....	17
2.2.2. A helyi választási iroda	18
2.2.3. A területi választási iroda	18
2.2.4. A Nemzeti Választási Iroda	18
2.2.5. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok.....	19
3. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE	20
3.1. A szavazóköri névjegyzék létrehozása	20
3.2. Az értesítő	20
3.2.1. Az értesítő tartalma	20
3.2.2. Az értesítő megküldése	20
3.3. A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése	21
3.3.1. A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése	21
3.3.2. A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból	21

3.3.3. A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre	21
3.3.3.1. SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele	21
3.3.3.2. Mozgóurna igénylése	21
3.3.3.3. A mozgóurna iránti kérelem benyújtása	21
3.3.3.4. A mozgóurna iránti kérelem adattartalma	22
3.3.3.5. A mozgóurna iránti kérelem elbírálása	22
3.3.3.6. A kérelmező értesítése	23
3.3.3.7. Átjelentkezés	23
3.4. A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása	23
3.4.1. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása	23
3.4.2. A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása	23
3.5. A névjegyzék nyilvánossága	24
3.5.1. A központi névjegyzék nyilvánossága	24
3.5.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága	24
4. A JELÖLTÁJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK	25
4.1. A jelölő szervezet (párt, egyesület, nemzetiségi szervezet) bejelentése	25
4.1.1. A szervezet bejelentése	25
4.1.2. A szervezet adatainak ellenőrzése	26
4.1.3. A jelölő szervezet emblémája	27
4.1.4. A nemzetiségi szervezet	27
4.1.5. Meghatalmazott bejelentése	27
4.1.6. Az adatok rögzítése az NVR-ben	27
4.2. Az ajánlás	28
4.2.1. A jelölt és listaállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása	28
4.2.2. Nemzetiségi jelölt	28
4.2.3. Az ajánlóív	28
4.2.4. Az ajánlás	29
4.3. A jelölt bejelentése	29
4.4. Bírság kiszabása az ajánlóívek átadására vonatkozó törvényi kötelezettség megszegése miatt	29
4.5. Az ajánlások ellenőrzése	30
4.6. Kompenzációs lista bejelentése	31
4.7. A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele	31
4.7.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása	32
4.7.2. A jelölt kiesése	32
4.7.3. A lista kiesése	32
5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY	33
5.1. Választási kampányidőszak	33
5.2. Választási kampánytevékenység	33
5.3. Választási kampányeszközök	34
5.3.1. Plakát	34
5.3.2. Választási gyűlés	35
5.3.3. Politikai reklám	35
5.3.3.1. Politikai reklám közzététele	35
5.3.4. Politikai hirdetés	36
5.3.4.1. Formai követelmények	36
5.3.5. Közvetlen politikai kampány	36
5.3.6. Közvélemény-kutatás	36
5.3.7. Közterületi kitelepülés	36
5.4. Tiltott kampánytevékenység	36
5.4.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás	36
5.4.2. Relatív területi kampánytilalom	37
5.4.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása	37
5.4.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele	37
5.4.5. Közvélemény-kutatás eredményének közzététele	37
5.5. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat	37
5.6. Adatszolgáltatás a névjegyzékből	39

6. SZAVAZÁS	40
6.1. Szavazás jogi előkészítése	40
6.1.1. <i>A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása</i>	40
6.1.2. <i>A szavazólap</i>	40
6.1.3. <i>A szavazólap adattartalmának jóváhagyása</i>	41
6.1.4. <i>Szavazási kellékek biztosítása</i>	42
6.2. Szavazás helye	42
6.3. Szavazás ideje	42
6.4. Szavazóhelyiség és annak felszereltsége	43
6.5. A szavazásnapi kellékek átadása	43
6.6. Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak	44
6.7. Szavazás megkezdése	44
6.7.1. <i>Választópolgár a szavazóhelyiségben</i>	44
6.7.2. <i>Szavazás mozzanatai</i>	45
6.7.3. <i>Szavazás módja</i>	45
6.7.4. <i>Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései</i>	46
6.7.5. <i>Szavazás mozgóúrnával</i>	46
6.7.6. <i>Szavazás lezárása</i>	46
7. VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA	47
8. JOGORVOSLATOK	49
8.1. Jogorvoslatok általában	49
8.1.1. <i>Jogorvoslatok fajtái</i>	49
8.1.2. <i>Jogorvoslati határidők</i>	49
8.1.3. <i>Általános hatásköri szabályok</i>	49
8.2. Az egyes jogorvoslatok	49
8.2.1. <i>Kifogás</i>	49
8.2.2. <i>Fellebbezés</i>	50
8.3. Speciális jogorvoslatok	51
8.3.1. <i>Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok</i>	51
8.3.2. <i>Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat</i>	51
8.3.3. <i>Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat</i>	51
8.3.4. <i>Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat</i>	51
8.3.5. <i>Választás eredménye elleni jogorvoslat</i>	51
8.3.6. <i>Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt</i>	52
8.3.7. <i>Jogorvoslat a választókerületek kialakítása és felülvizsgálata miatt</i>	52
9. PÉNZÜGYI LEBONYOLÍTÁS	53
9.1. Bevezetés	53
9.2. Normatív támogatások biztosítása, választási kiadások tervezése	53
9.3. A támogatási összegek folyósítása	55
9.4. Elszámolás a választás céljára biztosított pénzeszközökről	55
9.4.1. <i>Az elszámolás pénzügyi feladatai</i>	55
9.4.2. <i>Elszámolási eljárás és határidők</i>	56
9.5. A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlata miatt tartott időközi választás sajátos pénzügyi feladatai	56
9.5.1. <i>A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlata miatt tartott időközi választás pénzügyi fedezetének biztosítása</i>	56
9.5.2. <i>A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlata miatt tartott időközi választás NVI-nél felmerülő kiadásainak megtérítése</i>	56
9.5.3. <i>A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlata miatt tartott időközi választás pénzügyi elszámolása</i>	56

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
Övjtv.	2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról
Njtv.	2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
NVB	Nemzeti Választási Bizottság
TVB/FVB	területi/fővárosi választási bizottság
HVB	helyi választási bizottság
SZSZB	szavazatszámláló bizottság
NVI	Nemzeti Választási Iroda
TVI/ FVI	területi/fővárosi választási iroda
HVI	helyi választási iroda
NESZA	a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása
SZL	a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartása
NVR	a választások informatikai rendszere (Nemzeti Választási Rendszer)
VÁKIR	Választási Kommunikációs és Információs Rendszer

1. AZ IDŐKÖZI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK KITŰZÉSE, AZ ANYAGI JOGI RENDELKEZÉSEK

1.1. Az időközi önkormányzati választások jogi háttere

1. Magyarország Alaptörvénye, amely megfogalmazza a népképviselési demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, valamint meghatározza a választások alapelveit.
2. 2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról (Övjt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
3. 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.), amely a választási eljárási jog elemeinek szabályait rögzíti.
4. 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet a központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről.
5. 6/2021. (VIII. 31.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választása, a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása, valamint a helyi népszavazások költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről.
6. 20/2019. (VII. 30.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól és a választási eljárásban használandó nyomtatványokról.

1.2. Az időközi választás kitűzése

1.2.1. Az időközi választás kitűzésének szabályai

Időközi választást kell kitűzni a polgármester és a képviselők megbízatásának megszűnése esetén, ha az önkormányzati képviselő-testületet feloszlatták vagy feloszlott.

Időközi választást kell kitűzni a polgármesteri mandátum betöltésére, ha

- a polgármester megbízatása megszűnt,
- a választást nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt,
- a választáson a legtöbb szavazatot két vagy több jelölt egyenlő számú szavazattal érte el.

Időközi választást kell kitűzni a képviselői mandátum(ok) betöltésére:

- a) Egyéni listás választási rendszerben a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településen, ha
 - a megválasztott képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, az üres helyekre,
 - a választást nem lehetett megtartani, mert kevesebb jelölt indult, mint a megválasztható képviselők száma,
 - a Ve.-ben meghatározottnál kevesebb képviselőt választottak meg, a be nem töltött helyekre.
- b) Vegyes választási rendszerben a 10 000-nél több lakosú településen az egyéni választókerületben, ha
 - az egyéni választókerületi képviselő megbízatása megszűnt,
 - az egyéni választókerületi képviselő-választást nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt,
 - az egyéni választókerületi képviselő-választáson a legtöbb szavazatot két vagy több jelölt egyenlő számú szavazattal érte el.

1.2.2. A kiesett képviselő mandátumának betöltése időközi választás nélkül

- Ha az egyéni listáról megválasztott képviselő helye üresedik meg, helyére a következő legtöbb szavazatot elért jelölt lép.
- Ha az egyéni listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kitűzni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad (ha azonban a megválasztott képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, akkor az üres helyekre időközi választást kell kitűzni).
- Ha a kompenzációs listáról megválasztott képviselő kiesik, helyére az eredetileg bejelentett listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a jelölő szervezet a megüresedéstől számított harmincadik napig nem jelenti be a jelöltet, a megüresedett helyre a listán soron következő jelölt lép.
- Ha a kompenzációs listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kitűzni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad.

1.2.3. Az időközi választás kitűzésének határidői:

Az időközi választást

- a mandátum megüresedésétől,
- ha a választás eredménytelen vagy elegendő jelölt hiányában nem lehetett megtartani, a szavazás kitűzött napjától

számított **százhusz napon belülré tűzi ki a HVB.**

A választást úgy kell kitűzni, hogy a szavazás napja a kitűzés napját követő **hetvenedik és kilencvenedik nap** közé essen.

A választást úgy kell kitűzni, hogy a szavazás napja ne essen a Munka Törvénykönyve szerinti munkaszüneti napra, továbbá húsvét- és pünkösdvasárnapra.

Nem lehet kitűzni időközi választást 2024. március 31. utáni napra.

A választás kitűzéséről szóló bizottsági határozatban (annak mellékletként) meg kell állapítani a választási határnapok/határidők **naptár szerinti dátumait**. Ha valamelyik határidő munkaszüneti napra esne, a HVB a határidőt átteheti az azt megelőző vagy követő munkanapra.

A HVI vezetője az időközi választás kitűzésére okot adó tény tudomására jutását követően haladéktalanul tájékoztatja az NVI vezetőjét az alábbi Bejelentőlap szervezes@nvi.hu e-mail címre történő megküldésével (a bejelentőlap megtalálható a **VÁKIR Tudástár Nyomtatványok/Iratminták** menü-pontjában).

A HVI vezetője a választást kitűző határozatot annak meghozatala napján – a TVI vezetőjének egyidejű tájékoztatása mellett – megküldi az NVI elnökének a szervezes@nvi.hu e-mail címre.

IDŐKÖZI VÁLASZTÁS	
Megye megnevezése:	
Település neve:	
EVK sorszáma:	
székhelytelepülés neve:	
A választás típusa:	
A polgármesteri / képviselői mandátum megszűnésének oka:	
A mandátum megszűnésének / a képviselő-testület feloszlásának ideje:	
A megüresedett képviselői helyek száma:	
A HVB ülés tervezett időpontja:	
SZSZB tagok, póttagok száma:	
A települési önkormányzat polgármesteri hivatala (közös önkormányzati hivatal esetén a közös önkormányzati hivatal) megnevezése és pénzügyi számlaszáma:	
HELYI VÁLASZTÁSI IRODA ELÉRHETŐSÉGEI	
(Kérjük az adatokat a VÁKIR-ban is aktualizálni.)	
HVI címe:	
HVI vezető adatai:	
név:	
közvetlen telefon:	
mobil:	
e-mail:	
Dátum: HVI vezető aláírása
	P.H.

1.3. A választójog

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, amely szerint **minden nagykorú magyar állampolgárnak**, valamint az **Európai Unió más tagállama magyarországi lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárának** joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választó és választható legyen** [XXIII. cikk (1)-(2) bekezdés]. Az Alaptörvény biztosítja továbbá, hogy a Magyarországon **menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert** nagykorú személyek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választók** legyenek.

A szavazás jogának feltétele továbbá, hogy a választópolgár magyarországi lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezzen, figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdés szerint a választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja. Ilyen korlát a passzív választójog vonatkozásában nincs, azaz magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár is lehet jelölt, feltéve, hogy az NVI a központi névjegyzékbe felvette.

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Bevándorolt Letelepedett Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
önkormányzati választás	szavazás	+	-	+	+
	jelöltség	+	regisztráció	+	-
nemzetiségi jelölt	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-	-

Választójog a helyi önkormányzati választásokon

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”.

A Ve. 13/A. §-a alapján a bíróságnak a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezést kimondó, valamint a felülvizsgálati eljárás alapján hozott ítéletében kell rendelkeznie a választójogból való kizárás kérdéséről.

Mindezek alapján nem rendelkezik sem aktív, sem passzív választójoggal

- az a gondnokolt, akit a bíróság kizárt a választójogból,
- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltiltva a közügyektől. Szintén nem választható az **uniós állampolgár**, ha saját hazájában kizárták e jog gyakorlásából.

A választójoggal kapcsolatos változásokat az **NVI vezeti át a központi és a szavazóköri névjegyzéken, ezzel a HVI-nek teendője nincs.**

1.4. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere

1.4.1. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a választás ún. „egyéni listás” választási rendszer alkalmazásával történik.

1.4.1.1. Választókerület

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település egésze alkot egy választókerületet, amelyben a képviselők száma a következőképpen alakul:

- a) 100 lakosig 2 fő,
- b) 1000 lakosig 4 fő,
- c) 5000 lakosig 6 fő,
- d) 10 000 lakosig 8 fő.

A települési önkormányzat képviselő-testülete tagjainak száma a 2019. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra, és a 2024. évi általános önkormányzati választásokig nem módosítható.

1.4.1.2. Jelölés

Egyéni listás képviselőjelölt az, akit a település választópolgárainak **legalább 1%-a** jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** az általa kiadott közleményben állapítja meg a szavazást megelőző hatvanhatodik napon, a szavazást megelőző hatvanhetedik napi névjegyzéki adatok alapján.

1.4.1.3. Szavazás

A szavazólapon a választópolgár akár egy, akár több, de legfeljebb annyi jelöltre szavazhat, ahány mandátumot be kell tölteni az időközi választáson.

1.4.1.4. A választási eredmény megállapítása

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** – mely nem azonos a szavazólapon szereplő sorrend sorsolásával - kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot. Nem juthat mandátumhoz az a jelölt, aki egyetlen szavazatot sem kapott.

Ha egyidejűleg időközi polgármester-választásra is sor kerül, és az egyéni lista jelöltjét **polgármesternek is megválasztották**, úgy őt **törölni kell** az egyéni listáról, és helyébe a következő legtöbb szavazatot elért jelölt lép.

1.4.2. Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben

1.4.2.1. Választókerület

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben a képviselők vegyes **választási rendszerben** – egyéni választókerületben és kompenzációs listán – szerezhetnek mandátumot.

Az egyéni választókerületek és a kompenzációs listás mandátumok száma a települések lakosságához igazodik az alábbiak szerint:

- a) 25 000 lakosig 8 egyéni választókerületi és 3 kompenzációs listás mandátum (11 tag),
- b) 50 000 lakosig 10 egyéni választókerületi és 4 kompenzációs listás mandátum (14 tag),
- c) 75 000 lakosig 12 egyéni választókerületi és 5 kompenzációs listás mandátum (17 tag),
- d) 100 000 lakosig 14 egyéni választókerületi és 6 kompenzációs listás mandátum (20 tag).

Minden további 10 000 lakos után eggyel nő az egyéni választókerületben, és minden további 25 000 lakos után eggyel nő a kompenzációs listán választott képviselők száma.

A képviselő-testület tagjainak száma a 2019. január 1-jei lakosság szám alapján került meghatározásra, és a 2024. évi általános önkormányzati választásokig nem módosítható.

Időközi választáson csak abban az esetben kerül sor kompenzációs listás mandátum kiadására, ha az időközi választást a képviselő-testület egészére kell megtartani.

1.4.2.2. Jelölés

- a) A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben egyéni választókerületi képviselőjelölt az lesz, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább 1%-a jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a HVI vezetője az általa kiadott közleményben állapítja meg a szavazást megelőző hatvanhatodik napon, a szavazást megelőző hatvanhetedik napi névjegyzéki adatok alapján.
- b) Kompenzációs listát az a jelölő szervezet indíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított. (A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt később visszalépett vagy kiesett). Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak. E rendelkezések alapján az állapítható meg, hogy közös jelölt csak közös lista állítását alapozhatja meg, önálló lista állítása során közös jelölt nem vehető figyelembe.

Ha a településen nemzetiségi jelölő szervezet csak egyéni jelöltet állít és önálló vagy közös kompenzációs listát nem, akkor a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi ezeket a jelölteket.

1.4.2.3. Szavazás

A választópolgár érvényesen csak **egy egyéni választókerületi** jelöltre szavazhat. A **kompenzációs listára** nem szavaznak a választópolgárok.

1.4.2.4. A választási eredmény megállapítása

- a) Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.
- b) A kompenzációs lista az egyéni választókerületben összesített töredékszavazatok arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületekben a mandátumot nem szerző jelöltekre leadott érvényes szavazat, a mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

Nem kap mandátumot, ezért nem vehet részt a mandátum kiosztásban a jelölő szervezet kompenzációs listája, ha az azt állító jelölő szervezet jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **öt százalékát** nem érték el, valamint a közös kompenzációs lista, ha a **közös** listát állító jelölő szervezetek közös jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **tíz** százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös kompenzációs lista esetében **tizenöt** százalékát nem érték el. Ezeket a küszöbököt a **nemzetiségi kompenzációs** listára nem kell alkalmazni.

A kompenzációs listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. A kieső jelölt helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép. A nemzetiségi kompenzációs listáról az egyéni választókerületben szerzett szavazatok száma szerinti sorrendben szerezhetnek mandátumot a jelöltek.

1.4.3. A polgármester választása

Választókerület

A polgármester-választás tekintetében a település, illetve a fővárosi kerület számít egy választókerületnek.

1.4.3.1. Jelölés

Polgármesterjelölt az, akit

- a) a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább 3%-a,
- b) a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,
- c) a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

A 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője állapítja meg** a szavazást megelőző hatvanhatodik napon, a szavazást megelőző hatvanhetedik napi névjegyzéki adatok alapján.

1.4.3.2. Szavazás

A polgármestert a települések választópolgárai közvetlenül választják. A választópolgár érvényesen csak egy jelöltre szavazhat.

1.4.3.3. A választási eredmény megállapítása

Polgármester az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

2. VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási eljárás során a jogszabályok megfelelő alkalmazása elsődlegesen a választási szervek feladata. A Ve. II. és III. fejezetében leírtak szerint választási szervek a választási bizottságok és a választási irodák.

A választási bizottságok, mint a választások törvényességének elsődleges garanciális szereplői, olyan testületek, amelyek garantálják a választási eljárási törvényben megfogalmazott alapelvek érvényesülését, kiemelt figyelmet fordítva a függetlenség és a pártatlanság követelményeinek érvényre juttatására.

A választási irodák a választási bizottságok mellett a választási eljárás legfontosabb szereplői. Az SZSZB-t kivéve minden választási bizottság mellett működik választási iroda.

2.1. Választási bizottságok

A választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán a következő választási bizottságok működnek:

Települési szintű időközi választáson (polgármester, egyéni listás, egyéni választókerületi, kompenzációs listás) a következő választási bizottságok működnek:

- SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- HVB
- TVB, a fővárosban FVB
- NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottság tagjainak jogai és kötelezettségei azonosak. A választott tagokat a 6/2021. (VIII. 31.) IM rendeletben meghatározott mértékű tiszteletdíj illeti meg.

Valamennyi választási bizottsághoz a mellettük működő választási iroda – az SZSZB esetében a HVI – címén lehet beadványokkal fordulni.

A választott tagok

A választási bizottság választott tagja a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat. Előzőeken túl feltétel, hogy az SZSZB és a HVB választott tagja az adott településen, illetve közös önkormányzati hivatalhoz tartozó település SZSZB-jének vagy HVB-jének tagja a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó bármely településen, a TVB (FVB) választott tagja pedig a megyében (fővárosban) rendelkezzen lakcímmel. A választási bizottságok tagjait az általános országgyűlési, illetve önkormányzati választásokat megelőzően már megválasztották.

Választási bizottságnak választott tagja és póttagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja (de a több szavazókörös település HVB-jének tagja lehet egyidejűleg ugyanazon OEVK OEVB-jének tagja)
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló hivatásos és szerződéses katona, honvéd tisztjelölt, honvéd altiszt-jelölt, és a tényleges szolgálatot ellátó önkéntes tartalékos katona jelölt
- párt tagja
- a választókerületben jelöltet állító szervezet tagja
- a választókerületben induló jelölt hozzátartozója
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati viszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazottak kivételével, állami vezető.

A választási bizottság választott tagjának megbízatása megszűnik:

- ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,
- lemondással,
- a választási bizottság tagjának halálával.

A választott tag megbízatásának megszűnését – a lemondást és az elhalálozást kivéve – a választási bizottság határozattal állapítja meg, amit bárki indítványozhat. Az indítványról a bizottság 3 napon belül dönt, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

A megbízott tagok

A választási bizottság megbízott tagja az lehet, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán jelöltként indulhat.

A választási bizottság megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló személy
- jelölt.

A választási bizottság (kivéve NVB) megbízott tagjának választási bizottsági tagsága megszűnik:

- a választás végleges eredményének jogerőssé válásával
- a megbízatás törvényes feltételeinek megszűnésével
- összeférhetlenség esetén
- lemondással
- a megbízás megbízó részéről történő visszavonása esetén
- ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik
- a tag halálával.

A bizottsági tag megbízatásának megszűnését – a választás eredménye jogerőssé válásának következményeként történő megszűnést, a lemondást és az elhalálozást kivéve – a választási bizottság határozattal állapítja meg. A tag megbízása törvényes feltételeinek, összeférhetlenségének és a jelölt vagy lista kieséséhez kapcsolódó megszűnésének kimondását bárki indítványozhatja. Az indítványról a bizottság 3 napon belül dönt, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén, helyébe a jelölő szervezet illetve a független jelölt – a jelölt illetve a lista kiesését kivéve – új tagot bízhat meg.

2.1.1. A szavazatszámoló bizottság

Az SZSZB elsődleges feladatai:

- a szavazás megkezdése előtt ellenőrzi a szavazóhelyiséget,
- levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,
- megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét, amiről jegyzőkönyvet állít ki.

2.1.1.1. Választott tagok

A települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg az SZSZB három választott és a szükséges számú póttagját az országgyűlési képviselők 2018. évi általános választását megelőzően.

Ha az SZSZB választott tagjának megbízatása **megszűnik**, helyébe a HVI vezetője által kijelölt póttag lép.

Ha a póttag megbízatása megszűnik, a képviselő-testület új póttagot választhat. Póttag hiányában a képviselő-testület új tagot választ, amelyre a HVI vezetője köteles javaslatot tenni. Ha nem kerül sor az SZSZB új tagjának megválasztására, akkor a HVI vezetőjének indítványára a HVB jegyzőkönyvi döntéssel bízta meg az új tagot.

2.1.1.2. Megebízott (delegált) tagok

A jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt minden szavazókörben,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen minden szavazókörben),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban az adott egyéni választókerületben lévő SZSZB-be),

- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban minden szavazókörben),
- a megyében megyei listát állító jelölő szervezet (a megyei jogú város kivételével a megyében minden szavazókörben),
- a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független főpolgármester-jelölt (a fővárosban minden szavazókörben),
- a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a fővárosban minden szavazókörben).

A közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak az SZSZB-be tagokat megbízni (összesen max. 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 9. nap 16.00 óráig lehet a HVI vezetőjénél a megbízó nevének, a megbízott nevének, magyarországi lakcímének és személyi azonosítójának megadásával bejelenteni. A megbízásnak tartalmaznia kell a választási bizottság megnevezését is. Az SZSZB megbízott tagjának nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie! A megbízott tagok legkésőbb az eskütételt megelőzően nyilatkoznak az összeférhetlenség kérdésében.

A megbízásról szóló bejelentéseket a HVI ellenőrzi. Amennyiben a bejelentés nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVI vezetője határozattal visszautasítja a megbízást, amely ellen jogorvoslattal lehet élni.

2.1.2. Az SZSZB működése

Ha az SZSZB-be új tagot és póttagot választottak, akkor ők legkésőbb a szavazást megelőző második napon esküt vagy fogadalmat tesznek a polgármester előtt. Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

Amennyiben az eskü vagy fogadalom letételére határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell az esküt vagy fogadalmat letenni. Ha a polgármester, a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke akadályoztatva van az eskü vagy a fogadalom kivételében, a képviselő-testület/közgyűlés tagjai közül választott alpolgármester/főpolgármester-helyettes/alelnök is kiveheti az esküt vagy a fogadalmat.

Az SZSZB tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

Az SZSZB-t az elnök képviseli. Ha az SZSZB-nek nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. Elnök/helyettes hiányában az SZSZB új elnököt/helyettest választ.

A választási bizottság a működésének tartama alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek számítanak.

Az SZSZB testületként működik. Speciális szabályként az SZSZB, illetve az egy szavazókörös településen működő HVB határozatképességéhez elég, ha legalább három tag jelen van.

Bár a határozatképességhez elég három tag, ha a szavazás napján az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség az SZSZB kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője gondoskodik más település SZSZB póttagjának megbízásával. Fontos, hogy az SZSZB létszámának megállapításakor a ténylegesen a bizottság munkájában részt vevők számát kell figyelembe venni!

Ha a szavazás napján az SZSZB-nek sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen, az elnök hatáskörét a legidősebb választott tag, mint korelnök gyakorolja.

Az SZSZB döntéseihez a jelen lévő tagok több mint felének igen szavazata kell. Szavazni csak igennel vagy nemmel lehet, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az SZSZB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – a törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánosságának korlátja, hogy az nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó) az SZSZB tevékenységénél – ideértve a szavazatok számlálását is – jelen lehetnek, a bizottság munkáját azonban nem zavarhatják.

Az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.3. A HVB

A HVB

- kitűzi az időközi helyi (települési) önkormányzati képviselő-, illetve polgármester-választást, megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,
- dönt – települési választásnál – a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltek és a polgármester-jelöltek nyilvántartásba vételéről,
- dönt a kompenzációs lista nyilvántartásba vételéről,
- jóváhagyja az egyéni listás szavazás vagy az egyéni választókerületi szavazás, valamint a polgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választással, valamint a polgármester-választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- megállapítja és közzéteszi az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választás, a kompenzációs listás választás, valamint a polgármester-választás eredményét,
- kiadja a településen megválasztott képviselőnek és a polgármesternek a megbízólevelet, azonban e hatáskörét átruházhatja a bizottság elnökére,
- tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

2.1.4. A HVB tagjai

2.1.4.1. Választott tagok

A HVB három (az egy szavazókörral rendelkező településen öt) tagból áll. Tagjait, valamint legalább két póttagot a képviselő-testület választotta meg a 2019. évi általános önkormányzati választást megelőzően. A bizottság választott tagjainak megbízatása a 2024. évi általános önkormányzati választásra létrehozott HVB alakuló üléséig tart, így időközi választás esetén nincs szükség új HVB megválasztására.

Amennyiben a HVB választott tagjának tagsága megszűnik, helyébe a póttagok megválasztására irányuló indítványban megválasztott, az ott meghatározott sorrendben következő póttag lép.

Amennyiben további póttag nincs, a képviselőtestület a HVI indítványára új tagot és egyben új póttagokat választ.

Ha a HVB tagjainak megválasztása időben nem történik meg, a HVI vezetőjének indítványára a TVB – jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel – haladéktalanul megbízza a HVB új tagját.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

Elnök/helyettes hiányában a HVB új elnököt/helyettest választ.

Ha a szavazás napján az egy szavazóköros településen a HVB-nek sem az elnöke, sem az elnökhelyettese nincs jelen, az elnök hatáskörét a legidősebb választott tag mint korelnök gyakorolja.

2.1.4.2. A megbízott (delegált tagok)

A HVB – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját (egy szavazóköros település esetén két-két tagját) az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltet, illetve polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet, illetve ilyen jelöltként induló független jelölt bízta meg. Így a HVB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármester jelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben).

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg egy, az egy szavazóköros településen két tagot.

A bizottság megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 9. nap 16.00 óráig kell a HVB elnökénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét, magyarországi lakcímét és személyi azonosítóját. A HVB megbízott tagjának nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie! A megbízott tag legkésőbb az eskütételét megelőzően írásban nyilatkozik arról, hogy vele szemben nem áll fenn összeférhetetlenség.

A bejelentés alapján a megbízott tag választójogát a HVI ellenőrzi. Ha a megbízás nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVB elnöke a HVB elé terjeszti az ügyet. A HVB a bejelentéstől számított három napon belül határozattal dönt a megbízás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

Fontos, hogy HVB határozatot hozni kizárólag abban az esetben kell, ha az ellenőrzés alapján a megbízás nem felel meg valamely törvényi feltételnek (pl. adatok pontatlan vagy hiányos megadása, nem a jogosulttól

származik a megbízás). Jogeset: NVB 165/2022. számú határozata. Amennyiben a bejelentés megfelel a jogszabályi követelményeknek, az eskü vagy fogadalomtétel megszervezéséről kell gondoskodni.

Az új tag delegálására az SZSZB-knél leírtak irányadóak.

A HVB tagjának és póttagjának – a polgármester előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalomáról szóló törvény szerinti szöveggel – esküt vagy fogadalmat kell tennie, aminek a megválasztását vagy megbízását követő öt napon belül kell történnie. Ha az eskü vagy fogadalom letételére megadott határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell esküt vagy fogadalmat tenni. Ha a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke is akadályoztatva van az eskü vagy a fogadalom kivételében, a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester veheti ki az esküt vagy a fogadalmat.

Az eskü- vagy fogadalomtétel legfontosabb jogi hatása, hogy a HVB tagja csak ezt követően gyakorolhatja jogait.

Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén – valamely választott tag megbízásának megszűnésekor – haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

2.1.5. A HVB működése

A HVB testületként működik, döntéséhez az esküt vagy fogadalmat tett tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Csak igennel vagy nemmel lehet szavazni, tartózkodásra nincs mód. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az egy szavazókörral rendelkező településen azon hatáskörök gyakorlása során, amelyeket SZSZB-ként eljárva gyakorol a HVB, a határozatképességhez elég, ha legalább három tag jelen van. Ez akkor fontos, ha a delegálás megtörténik, de bármely okból a delegált tagok nem vesznek részt a bizottság munkájában, illetve a mozgóúrnás szavazás biztosítása érdekében. Az egyéb hatáskörök gyakorlása során (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, szavazólap imprimálása, eredmény megállapítása) a tagok többségének jelenléte szükséges a határozatképességhez.

A HVB üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza a bizottság döntéseit, valamint a kisebbségi véleményt is, amelyet – indokaival együtt – rögzíteni kell. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá az ülés időpontjának és helyszínének megjelölését és a jelen lévő tagok nevét.

A HVB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága azonban nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó), továbbá bármely érdeklődő jelen lehet a HVB ülésén.

Az egy szavazókörral rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.6. A területi választási bizottság

A területi választási bizottságok települési időközi választás esetében általában jogorvoslati fórumként vesznek részt a választási eljárásban. Ebben az esetben a TVB három választott taggal látja el feladatát, tag megbízására a jelölő szervezeteknek és a független jelölteknek nincs lehetőségük.

Más a helyzet, ha időközi területi önkormányzati választásra kerül sor, ekkor a TVB a HVB-vel azonos feladatokat lát el, a rá vonatkozó szabályokat a HVB-nél leírtak tartalmazzák.

2.1.7. A bizottság döntése és jogereje

2.1.7.1. A bizottság döntése

A választási bizottság döntéshozatala a tényállás megállapításával kezdődik, amelyhez minden bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bizonyíték különösen a nyilatkozat, az írásbeli tanúvallomás és a tárgyi bizonyíték. A hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A választási bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékokat használja fel, a média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslatokat kivéve nem szerez be bizonyítékot. A kérelmező kérelmére szóbeli nyilatkozattételt engedélyezhet, ez esetben az ellenérdekű fél számára is – amennyiben jelen van – fel kell ajánlani ugyanezt a lehetőséget.

A felek részére felajánlott nyilatkozattételi lehetőség nem azonos a tanúmeghallgatások foganatosításával. A Ve. rögzíti, hogy a bizonyítékokat a kérelmezőnek kell csatolnia, a bizottság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján dönt, és nem szerez be – a médiakampány kapcsán megjelölteken túl – bizonyítékot, ennek megfelelően nem bocsát ki idézést, nem hallgat meg tanúkat, vagy nem folytat le helyszíni szemlét.

A bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli a választási bizottság, ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

Az ügy érdemére tartozó kérdésekben határozatot hoz a választási bizottság, egyéb esetben jegyzőkönyvben rögzíti a döntését.

A határozatot – meghozatala napján – írásba kell foglalni. A választási bizottság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza (a jelölt, a jelölő szervezet, a médiaszolgáltató és a sajtótermék neve e tekintetben nem minősül személyes adatnak). A választási eljárásban alkalmazott rövid határidőkre tekintettel csak akkor teljesül a jogalkotó által e rendelkezéssel elérni kívánt cél (miszerint a bizottság döntéseinek széles körben elérhetővé és ezáltal megismerhetővé kell válniuk), ha a határozatokat anonimizált formában a választási iroda még a meghozatal napján nemcsak a szokásos módon (pl. hirdetőtábla) teszi közzé, hanem az önkormányzati honlapon is elhelyezésre kerülnek.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a választási bizottság megnevezését, a határozat számát,
- a kérelmező nevét és lakcímét vagy székhelyét,
- a rendelkező részben a választási bizottság döntését, a fellebbezés (bírósági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a benyújtásának feltételeiről való tájékoztatást,
- az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a választási bizottság a határozatot hozta,
- a döntéshozatal idejét, a választási bizottság elnökének aláírását és a választási bizottság bélyegzőlenyomatát.

Ha a határozatban név-, szám- vagy más elírás van, a választási bizottság, illetve felhatalmazása alapján a választási bizottság elnöke a hibát kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére.

A kijavítást közölni kell azzal, akivel a határozatot közölték, továbbá nyilvánosságra kell hozni.

A határozat rövid úton való közzétevése történhet:

- jelenlévők részére – az átvétel elismerése mellett – a határozat átadásával,
- telefaxon,
- elektronikus dokumentum formájában (e-mail)
- kézbesítési megbízott útján.

A határozatot minden olyan érintettel közölni kell, akire az jogot vagy kötelezettséget keletkeztet, illetve származtat. Így abba az esetben, ha pl. egy választópolgári kifogás alapján a HVB megállapítja valamely jelölt/jelölő szervezet vagy más szervezet (pl. gazdasági társaság) jogsértését, akkor ezen érintetteknek is kézbesíteni kell rövid úton és postai úton is a HVB anonimizált határozatát. Ebben az esetben a HVI feladata, hogy a kifogástevőn túli egyéb érintettek elérhetőségi adatait felkutassa.

A határozatot – ha személyes átadásra nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintetteknek.

Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni.

Az elsődleges postázási cím a választópolgár által a beadványban ekként megjelölt cím, s ha a beadvány nem tartalmaz külön értesítési címet (a lakcím kötelező eleme a beadványnak), csak abban az esetben, a központi névjegyzékben szereplő cím.

A határozatot kérésére, ingyenesen át kell adni a választási bizottság megbízott tagja részére.

2.1.7.2. A választási bizottság határozatának jogereje

A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt.

2.2. Választási irodák

2.2.1. Választási irodák feladatai

A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek tájékoztatásával, a választási adatok kezelésével és a választás technikai feltételeinek biztosításával összefüggő feladatokat ellátó választási szervek.

A választási irodák

- ellátják a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat.
- gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek,
- a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű és a közérdekből nyilvános – választással kapcsolatos – adatok megismerése iránti igénynek az általános 15 napos határidővel szemben haladéktalanul, legfeljebb 5 munkanapon belül tesznek eleget,
- ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket,

- biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit,
- megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását,
- gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről,
- az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával, feladatkörükben eljárva működtetik a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszereket,
- technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán a következő választási irodák működnek:

- HVI,
- TVI/FVI,
- NVI.

2.2.2. A helyi választási iroda

Minden településen önálló HVI működik. Közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeken a HVI feladatait közös HVI látja el. A közös HVI vezetője a közös önkormányzati hivatal jegyzője.

A HVI vezetője:

- a HVI tagjai közül kinevezi a helyettesét,
- megbízza a HVI további tagjait,
- kiveszi az esküt/fogadalmat a HVI tagjaitól,
- kizáró ok felmerülése esetén felmenti a HVI tagját.

2.2.3. A területi választási iroda

Minden megyében és a fővárosban területi választási iroda működik.

A TVI vezetője a megyei önkormányzat jegyzője, illetve a fővárosi önkormányzat főjegyzője.

A TVI vezetője:

- a TVI vonatkozásában ellátja a HVI vezetőjének fenti feladatait,
- kinevezi a HVI vezetőjét, amennyiben a települési jegyzői tisztség betöltetlen,
- kiveszi az esküt a HVI vezetőjétől,
- a HVI vezetője részére a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat,
- közreműködik a megyében működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- a jogszabályból fakadó hivatali kötelezettségének eleget nem tevő, és ezzel a választások törvényes lebonyolítását veszélyeztető HVI vezetője helyett – az NVI elnökével egyetértésben – más választási irodát bíz meg a választási feladatok vagy azok egy részének ellátásával.

2.2.4. A Nemzeti Választási Iroda

Az NVI autonóm államigazgatási szerv, független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.

Az NVI elnöke:

- felmenti a választási iroda vezetőjét kizárási ok felmerülése esetén, egyben kinevezi az iroda új vezetőjét,
- irányítja választási irodák szakmai tevékenységét, ennek keretében közvetlen utasítást adhat a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban valamennyi választási iroda vezetője részére,
- a választási feladatok végrehajtása körében utasítást adhat a választások lebonyolításában részt vevő egyéb szervek vezetői részére is,
- a feladatai nem vagy nem megfelelő módon történő végrehajtása esetén a választási iroda vezetőjét megillető díj mértékét csökkentheti, végső esetben annak kifizetésétől eltekinthet.

Az NVI további feladatai:

- az NVI a választási irodák fenti feladatain túl gondoskodik a központi névjegyzék vezetéséről, valamint az informatikai rendszer kialakításáról és biztonságos működtetéséről,
- ellátja a választás logisztikai és pénzügyi lebonyolításával összefüggő központi feladatokat; lefolytatja a választás lebonyolításához szükséges közbeszerzési eljárásokat; gondoskodik a választás lebonyolításához szükséges központi nyomtatványok előállításáról és szállításáról,
- működteti a választások hivatalos honlapját, amelyen folyamatosan, legalább napi frissítéssel közzéteszi a névjegyzékekkel, a szavazással és a választás eredményével összefüggő közérdekű adatokat,
- együttműködik más államok választási szerveivel, nyilvántartásba veszi a nemzetközi megfigyelőket.

2.2.5. A választási irodákra vonatkozó általános szabályok

Valamennyi választási bizottság munkáját választási iroda segíti, az SZSZB mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki a HVI tagja.

A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője a választási iroda feladatainak végrehajtásához szükséges számban, határozatlan időre bízza meg, amely megbízás indokolás nélkül visszavonható. A választási iroda tagjairól nyilvántartást szükséges vezetni.

A választási iroda tagjává közszolgálati tisztviselő, kormánytisztviselő és közalkalmazott, a helyi választási iroda és az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda tagjává továbbá a székhelye szerinti polgármesteri vagy közös önkormányzati hivatal munkavállalója bízható meg.

A választási irodának nem lehet tagja a képviselő, az alpolgármester, a választási bizottság tagja, a jelölt, a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója.

A választási iroda vezetője a vele szemben felmerülő összeférhetlenségi okot haladéktalanul köteles bejelenteni az NVI elnökének.

A választási iroda tagja a vele szemben felmerült összeférhetlenségi okot a választási iroda vezetőjével köteles haladéktalanul közölni, aki őt felmenti.

A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője előtt, a választási iroda tagja a megbízó választási iroda vezetője előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tesz.

A felettes választási iroda vezetőjén kívül más személy vagy testület a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének nem adhat utasítást.

A választási iroda tagja számára a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására csak a választási iroda vezetője adhat utasítást.

A választási bizottság elnöke a bizottság mellett működő választási iroda vezetőjének a bizottság titkársági feladatainak ellátása körében utasítást adhat.

3. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE

3.1. A szavazókori névjegyzék létrehozása

Az állandó, folyamatosan aktualizált központi névjegyzékben minden választópolgár szerepel, aki bármelyik választástípusban választójoggal rendelkezik. Emellett még 18 év alatti, a választójogra csak várománnyal rendelkező polgárok is vannak a központi névjegyzékben. A választás kitűzését követően azonban már olyan névjegyzékre van szükség, amely csak a kitűzött választáson aktív választójoggal rendelkező választópolgárok adatait tartalmazza.

Egy-egy **időközi választás kitűzését követően** ezért a központi névjegyzék alapján az NVI elkészíti a szavazókori névjegyzéket, amelyben már csak az **adott választáson szavazati joggal rendelkező** választópolgárok szerepelnek.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán az a személy rendelkezik szavazati joggal, aki az érintett választókerületben (településen, települési egyéni választókerületben) **lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik**, és a 2019. évi **általános** önkormányzati választáson **vagy azt követő időközi** választáson **legutóbb**

- **ugyanezen választókerület** valamelyik szavazókörének a névjegyzékén szerepelt, vagy
- máshol szerepelt ugyan a névjegyzékben, de abban a választókerületben már nincs sem lakóhelye, sem tartózkodási helye, vagy
- sehol sem szerepelt a névjegyzékben.

A választókerületen belüli, de szavazókörök közötti költözés esetén a választópolgárt az aktuális címe szerinti szavazókör névjegyzékébe kell felvenni.

Már a szavazókori névjegyzék összeállításától kezdve, azaz az időközi választás kitűzését követő naptól szerepelnie kell a szavazókori névjegyzékben azoknak a – szavazókörben lakcímmel rendelkező – kiskorú polgároknak is, akik legkésőbb a szavazás napján a 18. életévük betöltésével választójogosulttá válnak. Ők is megkapják az értesítőt, de csak azok ajánlhatnak, akik az ajánlásgyűjtés befejezéséig nagykorúvá válnak.

A szavazókori névjegyzék megtekintésére az informatikai rendszer lehetőséget nyújt (*NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazókori névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazókori névjegyzék megtekintés*). Az NVI a szavazókori névjegyzék elektronikus változatának elérését az NVR-ben a HVI részére a választás eredményének jogerőre emelkedését követő 15 nap elteltével megszünteti, a szavazókörben használt kinyomtatott példányt pedig a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon **megsemmisíti**.

3.2. Az értesítő

3.2.1. Az értesítő tartalma

A választás kitűzéséről és arról, hogy a választópolgár melyik választókerületben/településen, melyik szavazókörben gyakorolhatja választójogát, a szavazás napjáról és helyéről értesítővel kell tájékoztatni a szavazókori névjegyzékben szereplő választópolgárokat.

Az értesítő a választópolgár személyes adatai közül csak a nevét, születési nevét (ha az eltér a viselt nevétől), születési idejét és a lakcímét tartalmazza.

Az értesítő a választópolgár szavazati jogának gyakorlásával kapcsolatos alapvető információkat is tartalmazza.

3.2.2. Az értesítő megküldése

Azoknak a választópolgároknak, akik a szavazás napját megelőző **hatvanhetedik napon** a szavazókori névjegyzékben szerepelnek, az NVI küldi meg az értesítőt, úgy, hogy az a szavazást megelőző ötvenegyedik napig megérkezzen a választópolgárhoz.

Ha a választópolgár a központi névjegyzék adatai szerint a szavazás napját megelőző hatvannyolcadik napig Braille-írással készült értesítő vagy könnyített formában megírt tájékoztató megküldését kérte, számára az NVI azt is megküldi.

Azt, aki a szavazás napját megelőző **hatvanhetedik napot követően** kerül felvételre valamely szavazókör névjegyzékébe, a felvételekor – ha jelen van, az értesítő átadásával, egyébként megküldésével – a **HVI** tájékoztatja a névjegyzékbe vételről (*NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazókori névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Értesítő/Határozat nyomtatás*). A menüpont a központilag postázott értesítők kézbesítését követően, a választás napját megelőző ötvenedik naptól elérhető az NVR-ben.

Az a választópolgár, aki – annak ellenére, hogy szerepel a szavazókori névjegyzékben – nem kapja meg az értesítőt, vagy azt elveszíti, a HVI-től új értesítőt igényelhet.

3.3. A szavazókori névjegyzék továbbvezetése

3.3.1. A szavazókori névjegyzék automatikus továbbvezetése

Annak érdekében, hogy a szavazókori névjegyzék mindig naprakész legyen, az **NVR** a központi névjegyzékben bekövetkezett minden változást (pl. laccímváltozás, névváltozás, választójog elvesztése vagy megszerzése) átvezet a szavazókori névjegyzékre.

3.3.2. A szavazókori névjegyzék módosítása hivatalból

Azt a választópolgárt, aki a központi névjegyzékkel kapcsolatos, **a szavazást megelőző 4. napig** benyújtott kérelemben kérte, hogy **akadálymentes szavazóhelyiségben** szavazhasson, de a lakóhelye/tartózkodási helye szerint kijelölt szavazóhelyiség nem akadálymentes, a HVI az eredeti szavazóhelyiséggel azonos választókerületben lévő, akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező szavazókör névjegyzékébe teszi át (NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Szavazókori névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Körzetesítés/Akadálymentes szk. besorolás). A Ve. 166. § szerint „minden településen minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell”, továbbá a települési szintű lakóhellyel rendelkezők számára kijelölt szavazóhelyiségnek is akadálymentesnek kell lennie (NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Szavazókörök – Szavazókörök lekérdezése, karbantartása).

A körzetesítetlen személyek körzetbe sorolását haladéktalanul el kell végeznie a HVI-nek. Körzetesítetlen személy a névjegyzék zárását megelőzően nem maradhat. (NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Szavazókori névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Körzetesítés/Akadálymentes szk. besorolás).

3.3.3. A szavazókori névjegyzék módosítása kérelemre

3.3.3.1. SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele

Az SZSZB tagja, valamint a jegyzőkönyvvezető **a szavazást megelőző 2. napig** kérheti, hogy a HVI tegye át annak a szavazókörnek a névjegyzékébe, amely SZSZB-jének munkájában a szavazás napján részt vesz. Az áttétel csak **településen belül** lehetséges, és a 10 000-nél több lakosú településen – egyéni választókerületi képviselő választása esetén – további feltétel, hogy a két szavazókör (a laccím szerinti és a munkavégzés szerinti) **ugyanazon egyéni választókerületbe** tartozzon. Ez az áttétel nem minősül átjelentkezésnek. A kérelem benyújtásának megkönnyítésére formanyomtatvány található a VÁKIR-ban, amelynek használata nem kötelező (NVR – Folyamatosan üzemelő szolgáltatások csempekor – Kérelemkezelés modul – Kérelemkezelés menü – Kérelemkezelés – SZSZB tag/jkv. kérelme).

3.3.3.2. Mozgóurna igénylése

Az a választópolgár, aki a szavazókori névjegyzékben szerepel, de **egészségi állapota** vagy **fogyatékosága**, illetve **fogva tartása** miatt nem tud elmenni a szavazóhelyiségbe, hogy ott adja le a szavazatát, mozgóurnát kérhet. Egyéb indokok (például munkavégzési kötelezettség teljesítése) alapján nincs lehetőség mozgóurna igénylésére.

A HVI a mozgóurnát igénylő választópolgárokról az informatikai rendszerben **külön jegyzéket** (a „mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke”) készít. Ebbe a nyilvántartásba – a nevtől eltérően – természetesen nem azokat kell felvenni, akik kérték a mozgóurnát, hanem csak azokat, akik kérelmét a HVI pozitívan bírálja el.

A mozgóurnát a választópolgár azon **szavazókörön belüli címre** kérheti, amelynek névjegyzékében szerepel.

3.3.3.3. A mozgóurna iránti kérelem benyújtása

A kérelmet **a szavazást megelőző hatvanhatodik naptól, a szavazás napján 12.00 óráig** lehet benyújtani. A korábban benyújtott kérelem esetén a HVI a kérelmet csak a -66. napon bírálja el, és a kérelem korai beérkezését nem tekinti elutasítási oknak.

A mozgóurna iránti kérelmet a HVI-hez:

- levélben vagy elektronikus azonosítás nélkül elektronikus úton legkésőbb a szavazást megelőző negyedik nap 16.00 óráig,
- személyesen vagy elektronikus azonosítással elektronikus úton a szavazást megelőző második nap 16.00 óráig,
- a szavazást megelőző 2. napon 16.00 órát követően elektronikus azonosítással elektronikus úton a szavazás napján 12.00 óráig, illetve
- a szavazatszámlláló bizottsághoz meghatalmazott útján vagy levélben (meghatalmazással nem rendelkező személy általi kézbesítéssel) a szavazás napján, legkésőbb 12.00 óráig

lehet benyújtani.

3.3.3.4. A mozgóurna iránti kérelem adattartalma

A kérelemnek **tartalmaznia kell** azokat a személyes adatokat, amelyek alapján a választási iroda meggyőződhet arról, hogy a kérelem valóban a kérelmezőtől származik. E személyes adatok a következők:

- a választópolgár **neve**,
- a választópolgár **születési neve**,
- a választópolgár **születési helye**,
- a választópolgár **személyi azonosítója**.

Az online ügyfélkapus azonosítással benyújtott kérelem a választópolgár nevét és személyi azonosítóját tartalmazza.

A fentiekén kívül a mozgóurna igénylésének tartalmaznia kell az igénylés **okát**, valamint azt a **címet**, ahova a mozgóurna kivitelét kéri a választópolgár, ha nem a lakcímén tartózkodik.

A kérelem elbírálására illetékes választási iroda a kérelem tárgyában hozott döntését megküldi a kérelmező számára. A kérelemben ezért **megadható** egy értesítési cím (e-mail, telefax, postai cím) amelyre a HVI – a kérelmező lakcímére kiküldött értesítés mellett – értesítést küld a kérelem elbírálásának eredményéről.

3.3.3.5. A mozgóurna iránti kérelem elbírálása

a) A kérelmező azonosítása

A kérelem **személyes** benyújtása esetén a HVI ügyintézője a kérelmező iratai alapján ellenőrzi a kérelmező személyazonosságát, és a kérelemben feltüntetett adatokat összeveti a központi névjegyzék adataival. Ha eltérést tapasztal, lehetőség van a kérelem adatainak javítására, kiegészítésére.

A **nem személyesen** benyújtott kérelem esetén alapvető fontosságú, hogy a választási iroda meggyőződjön arról, hogy a kérelmet valóban az nyújtotta be, akire vonatkozóan a szavazóköri névjegyzékben adatváltozást kezdeményeznek.

A kérelemnek csak akkor adhat helyt a HVI, ha a választópolgárnak a kérelemben szereplő adatai **megegyeznek** a nyilvántartásban szereplő adatokkal.

Nem elutasítási ok azonban, ha a kérelemben

- feltüntetett bármely adatban ékezethiba, írásmódbeli eltérés szerepel,
- a kérelmező több utóneve közül csak az egyik szerepel,
- „dr.” megjelölés a névjegyzéktől eltérően szerepel, vagy nem szerepel, ifj., id., özv. vagy más előtag szerepel,
- nem szerepel a születési név, amennyiben az megegyezik a viselt névvel,
- a név vagy születési hely idegen nyelvű megjelölése szerepel,
- a születési hely nem betűhelyesen szerepel, de tartalmilag egyezik a névjegyzéki adattal (így pl. Bácsalmás helyett a Bácsalmás megjelölést is el kell fogadni),
- a születési hely nem tartalmazza a városi kerületet.

(NVR – Folyamatosan üzemelő szolgáltatások csempesor – Kérelemkezelés modul – Kérelemkezelés menü – Kérelemkezelés – Karbantartás fül – Azonosítás)

b) A kérelem elbírálásának határideje

A 16 óráig beérkező **kérelmet** a **beérkezése napján** kell elbírálni.

A **16 órát követően**, illetőleg a **nem munkanapon** beérkező kérelmet a **következő munkanapon** kell elbírálni.

c) A választási iroda döntése

A HVI a kérelem **elutasításáról az NVR-ből kinyomtatott határozatot** hoz.

Ha a HVI a **kérelemnek helyt ad, az NVR-ből** nem határozatot, hanem egyéb **döntést nyomtat**.

(NVR – Folyamatosan üzemelő szolgáltatások csempesor – Kérelemkezelés modul – Kérelemkezelés menü – Kérelemkezelés – Elbírálás fül)

d) Az SZSZB döntése

Az **SZSZB** a mozgóurna iránti kérelem elutasításáról **jegyzőkönyvi döntést hoz**, a kérelem elfogadása esetén pedig – a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékből történő törléssel egyidejűleg – felveszi a polgárt a mozgóurnát igénylők jegyzékébe.

Ha a HVI az akadálymentes szavazóhelyiséget igénylő választópolgárt – tekintettel arra, hogy a lakcíme szerinti szavazóhelyiség nem akadálymentes – áttette egy másik szavazókörbe, azonban az érintett választópolgár mozgóurnát igényel, akkor a HVI először visszateszi a választópolgárt a lakcíme szerinti szavazóköri névjegyzékbe, majd ezt követően veszi fel a lakcíme szerinti szavazókör mozgóurnát igénylő választópolgárainak jegyzékébe.

3.3.3.6. A kérelmező értesítése

A HVI döntéséről (legyen az elutasító vagy a kérelemnek helyt adó) értesíteni kell a kérelmezőt.

Ha a kérelmező jelen van, a HVI a határozatot vagy az írásba foglalt egyéb döntést/értesítőt **átadja** részére.

A kérelmező számára – ha nincs jelen – a döntést/értesítőt az alábbi módon kell megküldeni:

- a **lakcímére** minden esetben meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben megadja e-mail címét vagy telefax számát, a döntést/értesítőt a megadott **e-mail** címre vagy **telefax** számra is meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben egy **postacím**et adott meg értesítési címként, a döntést/értesítőt a megadott postacímre is meg kell küldeni.

A döntést/értesítőt legkésőbb a meghozatalát követő napon, magyarországi címre **tértivevényes** küldeményként kell postázni. (NVR – Folyamatosan üzemelő szolgáltatások csempesor – Kérelemkezelés modul – Kérelemkezelés menü – Kérelemkezelés – Iratkezelés fül)

3.3.3.7. Átjelentkezés

Az időközi helyi önkormányzati választáson átjelentkezésre csak abban az esetben van lehetőség, ha a választópolgár lakóhelye és tartózkodási helye ugyanazon választókerületben van (egyéni választókerületi választás esetén ugyanazon egyéni választókerületben, egyéni listás képviselő-választás vagy polgármester-választás esetén ugyanazon településen).

3.4. A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása

3.4.1. **A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása**

A szavazást megelőző második napon 16 órát követően a még el nem bírált kérelmeket a HVI haladéktalanul elbírálja, a változások átvezetése megtörténik a névjegyzékeken.

A HVI vezetője a 16.00 óráig bekövetkező változások átvezetését (beleértve a kérelmek elbírálását) és az ellenőrzések elvégzését követően, az illetékességébe tartozó település névjegyzékét lezárja (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Névjegyzék zárás).

Ezután az SZL-ben és a NESZA-ban bekövetkezett változásokat az NVI átvezeti a központi névjegyzéken és a szavazóköri névjegyzéken is.

E változások átvezetése után az **NVI** a szavazóköri névjegyzékét és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét **lezárja**, ezt követően azokba választópolgárt felvenni és azokból törölni már nem lehet. Ez alól két kivétel van:

- Az SZSZB a szavazás napján a szavazóköri névjegyzékből a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe átteszi a nála mozgóurnát igénylő választópolgárokat.
- Előfordulhat, hogy a bíróság jogorvoslati eljárás keretében a szavazóköri névjegyzék lezárását, illetve kinyomtatását követően vesz fel valakit a névjegyzékbe. Ebben az esetben a bíróság ítéletének átvezetését az érintett névjegyzéke(ke)n az NVI-vel egyeztetett módon, annak iránymutatása szerint kell elvégezni.

3.4.2. **A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása**

A zárást követően az addig kizárólag elektronikus úton vezetett, lezárt szavazóköri névjegyzékét és mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét a **HVI kinyomtatja**. (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Választásnapj névjegyzék nyomtatás)

A HVI vezetője a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékét és mozgóurnát igénylő választópolgárok kinyomtatott jegyzékét az utolsó oldalon elhelyezett aláírásával és bélyegzőlenyomattal **hitelesíti**. A hitelesítés megtörténtét a HVI az NVR-ben jelzi. (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Névjegyzék hitelesítés visszaigazolás)

A kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken már nem szerepelnek azok, akiket a HVI felvett a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe.

Azt, aki az SZSZB-től kér mozgóurnát, az SZSZB törli a szavazóköri névjegyzékből (áthúzza az adatait), és felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe. **A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke gyakorlatilag együtt alkotja a szavazókörben (a szavazóhelyiségben vagy mozgóurnával) szavazásra jogosult választópolgárok nyilvántartását.**

Ezekkel az intézkedésekkel biztosítható, hogy egy választópolgár csak egyszer szavazhasson.

3.5. A névjegyzék nyilvánossága

3.5.1. A központi névjegyzék nyilvánossága

Az információs önrendelkezési jog keretében bárki jogosult információt kérni arról, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben, a nyilvántartott adataiba betekinhet, továbbá azokról másolatot kérhet. A betekintés jogát a magyarországi lakcímmel rendelkező polgár a **lakcíme szerinti HVI-ben**, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár az NVI-ben gyakorolhatja. A többi választópolgár központi névjegyzéki adataiba történő betekintésre nincs lehetőség. *(NVR – Folyamatosan üzemelő szolgáltatások csempesor – Központi névjegyzék modul – Névjegyzék lekérdezés menü – Magyarországi lakcímmel rendelkezők)*

3.5.2. A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága

A választások törvényességének egyik alapvető garanciája, hogy bárki meggyőződhet arról, hogy kik azok, akik a szavazáson részvételre jogosultak. Ennek módja, hogy a választás kitűzésétől a névjegyzék lezárásáig a **HVI-ben bárki** megtekintheti a település szavazóköri névjegyzékeinek adatait. A választópolgárok személyes adatainak védelme érdekében a megtekintés lehetősége csak a választópolgárok nevére és lakcímére terjed ki, a többi személyes adat megismerésére nincs mód.

A betekintés lehetősége nem terjed ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékére, hiszen a nyilvánossághoz fűződő érdek már nem foglalja magában annak megismerését, hogy ki korlátozott a mozgásában.

A szavazóköri névjegyzéket a HVI csak a szavazást közvetlenül megelőző napokban nyomtatja ki, így a megtekintés nem az ügyfélszolgálaton kifüggesztett lista segítségével), hanem az informatikai rendszerben, monitoron történik. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazóköri névjegyzék megtekintés)*

A szavazóköri névjegyzék adatainak megtekintése nem terjed ki arra, hogy a személyes adatokról (a választópolgárok neve és lakcíme) a betekintő másolatot vagy feljegyzést készítsen.

Az információs önrendelkezési jog keretében természetesen minden választópolgár jogosult arra, hogy **teljes körűen** megismerje a szavazóköri névjegyzékben **róla nyilvántartott** adatokat. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Választópolgár adatai a névjegyzéken)*

4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

4.1. A jelölő szervezet (párt, egyesület, nemzetiségi szervezet) bejelentése

4.1.1. A szervezet bejelentése

Az időközi választáson jelöltet és listát – a független jelölt kivételével – csak a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételére jogosult HVB által nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

Az időközi választáson jelölő szervezet lehet

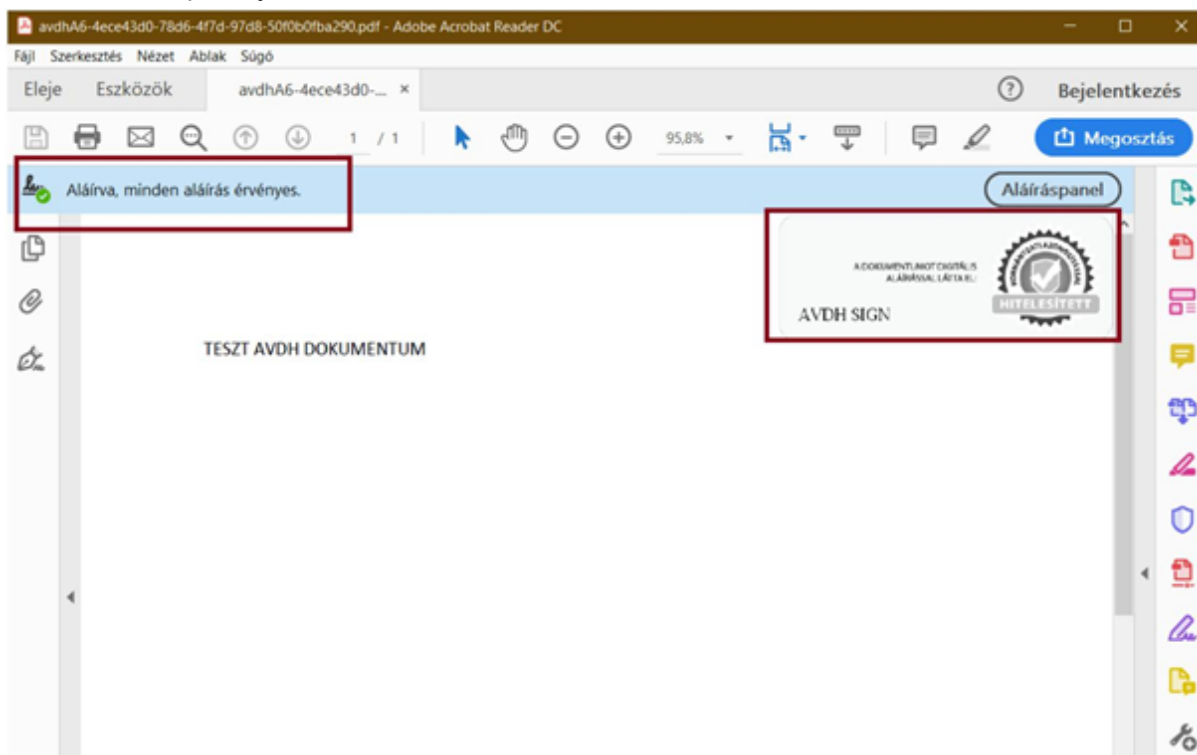
- a párt,
- az egyéb egyesület (a szakszervezet kivételével), valamint
- a nemzetiségi szervezet, amely a párt kivételével – a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában szereplő – olyan egyesület, amelynek alapszabályában rögzített célja a Njtv. szerinti, konkrétan megjelölt nemzetiségi képviselése.

A választáson indulni kívánó szervezeteknek az időközi választás kitűzését követően kérniük kell nyilvántartásba vételüket a HVB-nél. A közös jelöltet állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat. A jelölő szervezet bejelentésére az általános választásokhoz hasonlóan a **P3** jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre.

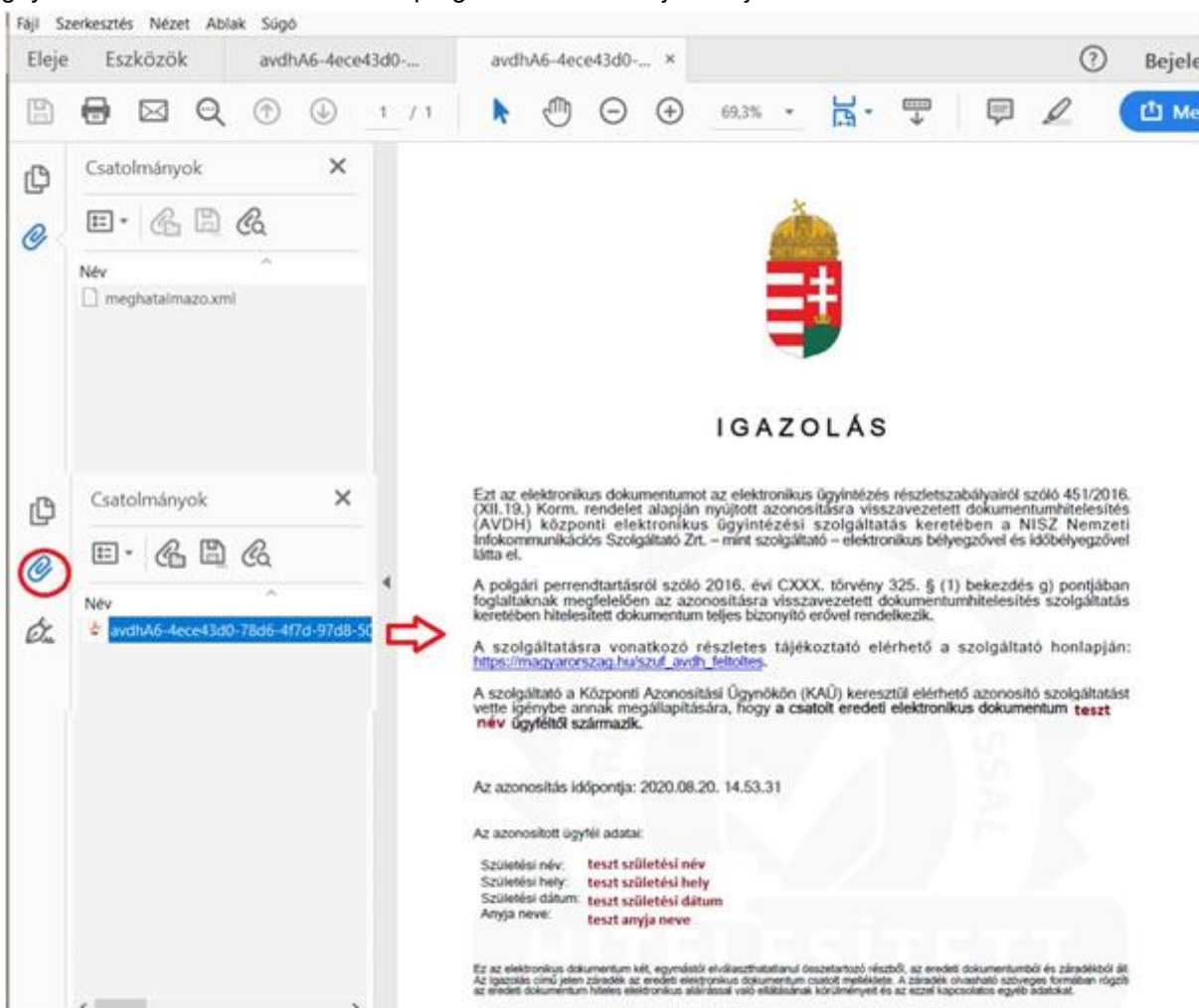
A bejelentéshez nem kell csatolni a szervezetnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából kiállított kivonatát, nemzetiségi jelölő szervezetnek pedig a szervezet hatályos alapszabályát, azokat a HVI hivatalból szerzi be.

A későbbiekben az adatváltozásokat szintén a **P3** a nyomtatványon kell bejelenteni.

A jelölő szervezetet a képviselőre jogosult személy jelentheti be, vagyis az, aki a civil szervezetek bírósági nyilvántartása szerint a szervezet törvényes képviselője. E személynek (együttes aláírási jog esetén személyeknek) kell tehát saját kezű aláírásával ellátnia a **P3** jelű formanyomtatványt. A nyomtatványt ezt követően bárki leadhatja a választási irodában, az átadáshoz meghatalmazás nem szükséges. A bejelentés a nyomtatványnak a HVI-hez való eljuttatását jelenti, amely történhet személyesen vagy postai úton való megküldéssel. A Nemzeti Választási Bizottság az előzőeken túl már a 2019-es választások óta elfogadja azokat az elektronikus úton benyújtott nyomtatványokat is, amelyeket a szervezet törvényes képviselője általános célú elektronikus kérelem űrlap (e-Papír) szolgáltatáson keresztül, minősített elektronikus aláírással, fokozott biztonságú elektronikus aláírással látott el vagy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással hitelesítve (AVDH) küldött meg. Az AVDH-val hitelesített dokumentum minden olyan adatot tartalmaz, amely igazolja annak hitelességét és hitelesítőjét. A hitelesítést a rajta szereplő AVDH bélyegző, valamint az aláíráspanel jelzi:

A hitelesítő személyes adatai a dokumentum csatolmányában érhető el, amely a hitelesítő 4T adatait tartalmazza (név, születési név, anyja neve, születési hely, születési idő). Fontos, hogy ezt minden esetben ellenőrizni kell, és az így benyújtott P nyomtatvány akkor fogadható el, ha azt a szervezet bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselője hitelesítette és tartalmazza a 4T adatait. Az AVDH-val hitelesített dokumentum megnyitásához az ADOBA Acrobat DC program használatát javasoljuk.

(forrás: Részletes AVDH használati útmutató – BMT KTH)

4.1.2. A szervezet adatainak ellenőrzése

A HVI a bejelentett szervezet létezését és adatainak hitelességét a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában ellenőrzi. Az adatok döntő többsége ellenőrizhető a civil szervezetek elektronikusan elérhető névjegyzékében (<https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>), azonban a nyilvántartás a bejegyzés jogerőre emelkedésének időpontját általában nem tartalmazza, így ezzel kapcsolatban javasolt elektronikus úton megkereséssel élni a szervezetet nyilvántartásba vevő törvényszék felé a kijelölt bírósági kapcsolattartó útján. A bírósági kapcsolattartók neve és rövid utas elérhetőségei megtalálhatók a **VÁKIR Tudástár Tájékoztatók** -> **Egyéb** menüpontjában.

Nemzetiségi szervezet esetében minden esetben megkereséssel kell élni a nyilvántartásba vevő törvényszék felé, a szervezet hatályos és szükség esetén a választás évét megelőző három éven belüli alapszabályainak megküldése érdekében.

A **P3** jelű formanyomtatványon fel kell tüntetni a szervezet hivatalos nevét, amely minden esetben kizárólag a szervezetnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő neve lehet.

A formanyomtatvány (2) pontjában meg kell adni a szervezet rövidített nevét is.

A Ve. szerint a jelölő szervezet rövidített neve a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő név, ennek hiányában a bejelentéskor megjelölt egyéb rövidített név. A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 2015. január 1-jétől hatályos rendelkezései szerint a civil és egyéb cégeknek nem minősülő szervezetek nyilvántartása szükség szerint valamennyi szervezet esetében tartalmazza a szervezetek rövidített nevét.

A Nemzeti Választási Bizottság következetesen alkalmazott és a Kúria által is megerősített joggyakorlata alapján, ha a szervezetnek nincs bejegyzett rövidített neve, a jelölő szervezet a választási eljárásban olyan rövidített nevet használhat, amely nyelvtani kapcsolatban van a szervezetnek a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő teljes nevével, vagy adott esetben az egyértelmű logikai kapcsolatot mutat a

szervezet létesítő okiratában foglalt és a bírósági nyilvántartásban is szereplő céljával. (Kapcsolódó NVB és kúriai döntések: 40/2014., 43/2014., 846/2014., 1006/2014. NVB határozat, Kvk. II.37.110/2014/2.)

Nemzetiségi szervezet esetében a HVB-nek a nyilvántartásba vételi eljárás során ellenőriznie kell azt is, hogy a szervezet alapszabályban rögzített célja-e az adott, a Njtv. szerinti konkrét nemzetiség képviselése, s azt az alapszabálya(i) legalább a választás évét megelőző három évre visszamenőleg tartalmazzák-e. Az NVB a nemzetiségi szervezetek esetében a nyilvántartásba vételt akadályozó tényezőnek tekintette és a nyilvántartásba vételt visszautasította, ha úgy találta, hogy az alapszabályban foglalt célok nem elsődlegesen valamely Njtv. szerinti nemzetiség képviselétére vonatkoznak. (Kapcsolódó NVB és Kúriai döntések: 1291/2014. NVB határozat-Kvk.II.37.906/2014/4. számú végzés, 1285/2014. NVB határozat; 1283/2014. NVB határozat; 1273/2014. NVB határozat; 1269/2014. NVB határozat; 1255/2014. NVB határozat).

4.1.3. A jelölő szervezet emblémája

A bejelentéssel egyidejűleg a **P3** jelű formanyomtatványhoz – amennyiben a jelölő szervezet kéri annak feltüntetését a szavazólapon – csatolja emblémáját is. A formátumra és a felbontásra vonatkozó adatokat a P3 nyomtatvány tartalmazza.

Az emblémával kapcsolatban fontos figyelemmel lenni arra, hogy Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény 5. §-ának (1) bekezdése szerint jelölő szervezet jelképeként vagy annak részeként Magyarország címere és annak elkülöníthető részei, a címerpajzs és a Szent Korona nem használható. (Kapcsolódó NVB döntés: 48/2014. NVB határozat) Emellett az egyes települések címerének, jelképének használata során be kell tartani a vonatkozó önkormányzati rendelet előírásait.

Fontos, hogy az embléma és a rövidített név szavazólapon való feltüntetése csak akkor lehetséges, ha azokat a szervezet a bejelentésekor kéri, és az emblémát az bejelentéssel egyidejűleg csatolja. A bejelentést követően nincs mód sem a rövidített név, sem az embléma módosítására. [122/2022. NVB határozat, 108/2022. NVB határozat, 74/2022. NVB határozat]

4.1.4. A nemzetiségi szervezet

A nemzetiségi jelölő szervezet kérheti, hogy a szavazólap a nevét és a rövidített nevét a nemzetiség nyelvén is tartalmazza. Ebben az esetben a szervezet bejelentésekor csatolni kell a jelölő szervezet nemzetiségi nevét nyomtatott nagybetűvel tartalmazó MS Word fájlt is.

4.1.5. Meghatalmazott bejelentése

A **P3** jelű formanyomtatványt kizárólag a szervezet bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselője írhatja alá, s emellett bármely más nyomtatványt is aláírhat és nyilatkozatot tehet a szervezet nevében.

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő **P3** jelű formanyomtatványon általános, a jelölő szervezettel kapcsolatos nyilatkozat megtételre jogosult képviselőt nevezhet meg.

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő, valamint a **P3** jelű formanyomtatványon megadott, nyilatkozattételre jogosult képviselő további meghatalmazottakat jelenthet be a szervezetet nyilvántartásba vevő HVB-nél. E meghatalmazottak jogosultsága korlátozható egyes eljárási cselekményekre (ajánlói igénylése, jelölt, lista bejelentése, megbízott bizottsági tag bejelentése) vagy területileg (pl. egy egyéni választókerületre, egy településre). A szervezet képviselétére jogosultak közül az általános hatáskörrel rendelkező személyeket, illetve azokat, akiknek eljárási jogosultsága valamennyi ügytípusra kiterjed, de képviselési joga területi alapon van korlátozva, az NVR *Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Karbantartás – P3 Jelölő szervezet bejelentése – Meghatalm. nyomógomb* funkciójában rögzíteni kell. Azon személyek esetében ahol a korlátozás nem területi alapú, rögzítésre nincs lehetőség, esetükben a meghatalmazás és annak nyilvántartása papír alapon történik.

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő(k), valamint a fentiek szerint bejelentett meghatalmazottak adatait a választások informatikai rendszerébe rögzíti a választási iroda, így e személyek – a személyazonosságuk igazolását követően – eljárhatnak a választási szerveknél.

Az informatikai rendszerben feltüntetett képviselők írásban (teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalva) továbbadhatják a meghatalmazást további képviselőknek.

4.1.6. Az adatok rögzítése az NVR-ben

A HVI a bejelentést követően rögzíti az NVR-ben a jelölő szervezet adatait, valamint a meghatalmazottak adatait, továbbá feltölti az NVR-be az emblémát, illetve a nemzetiségi szervezet nemzetiségi nevét tartalmazó fájlokat.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Karbantartás – P3 Jelölő szervezet bejelentése)

4.2. Az ajánlás

A jelölt- és listaajánlás feltételeit az Övjt. III. fejezete és a Ve. határozza meg. A választáson a polgármester, a főpolgármester, az egyéni listás, az egyéni választókerületi jelöltek és a megyei lista állításához az Övjt.-ben meghatározott számú ajánlás szükséges.

4.2.1. A jelölt és listaállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelölt, valamint – a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen – a polgármesterjelölt állításához szükséges ajánlások számát a HVI vezetője közlemény útján állapítja meg és hozza nyilvánosságra a szavazást megelőző 66. napon.

A szükséges ajánlások számának megállapításakor a választópolgárok számát a központi névjegyzéknek a szavazást megelőző 67. napi adatai alapján kell megállapítani.

Az ehhez szükséges adatot az NVI a szavazást megelőző 66. napon megküldi a HVI részére.

A szükséges ajánlások számát egész számra felfelé kerekítve kell megállapítani, és azt a HVI-nek közzé kell tennie.

Egyéni listás, illetve egyéni választókerületi képviselőjelölt az, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább 1 %-a jelöltnek ajánlott.

Polgármesterjelölt az, akit

- a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább 3%-a,
- a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,
- a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

4.2.2. Nemzetiségi jelölt

Nemzetiségi jelöltnek minősül a Njtv. szerinti nemzetiségi szervezet jelöltje – vagy több, azonos nemzetiséget képviselő nemzetiségi szervezet által állított közös jelölt –, ha

- a nemzetiségi névjegyzékben szerepel,
- a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők megelőző két általános választásán, valamint az azokat követő időközi választásokon nem volt más nemzetiség nemzetiségi jelöltje, továbbá
- nyilatkozatot tesz arról, hogy
 - a nemzetiség képviselőjét vállalja,
 - a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.

A nemzetiségi jelöltek esetében is a jelöltállítás során a fentiekben írt ajánlásszámok az irányadóak, attól függően, hogy polgármester jelölről, egyéni listás jelölről vagy egyéni választókerületi jelölről van szó.

4.2.3. Az ajánlóív

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet.

Jelölt esetében az ajánlóív igénylésére az **A4** jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre.

Az ajánlóívet a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelölő szervezet a HVI-től igényelheti, az igénylést az NVR-ben rögzíteni kell *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóívek kezelése menü – Ajánlóívek igénylése, elkészítése (A4,A5,A6,A7))*.

Az ajánlóív igénylésekor kell nyilatkoznia a jelöltként indulni szándékozó választópolgárnak arról, hogy a nevét milyen módon kívánja szerepeltetni az ajánlóíven, a szavazólapon és az internetes tájékoztatásban.

Az ajánlóívet a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, amely sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) látja el az ajánlóívet *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóívek kezelése menü – Ajánlóívek igénylése, elkészítése (A4,A5,A6,A7) – Ív nyomtatás)*.

A HVI az igénylést követően haladéktalanul, de **legkorábban a szavazást megelőző 50. napon** az NVR-ből előállított átadás-átvételi bizonylattal átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet.

Az ajánlóívek csak átadás-átvételi jegyzőkönyvvel együtt adhatók át. Az átadás-átvételi jegyzőkönyvet **az ajánlóívek átadásának napján** kell kinyomtatni az NVR-ből *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóívek kezelése menü – Ajánlóívek igénylése, elkészítése (A4,A5,A6,A7) – Ív kiadás jkv.)*. Az NVR a jegyzőkönyv kinyomtatásának napját rögzíti az ajánlóívek átadásának napjaként.

Az ajánlóívet nem kell bélyegzőlenyomattal ellátni.

A jogszabályi előírások szerint **az ajánló választójogát az ajánlóív átadásának és leadásának napja közötti intervallumban kell vizsgálni** az ajánlások ellenőrzése során. Emiatt, ha az ajánlóívek átadására valamilyen okból nem kerülhet sor a jegyzőkönyv kinyomtatásának napján, a hibás átadási dátummal nyilvántartott ajánlóíveket technikailag törölni kell, és új íveket kell nyomtatni. A technikailag törölt ívek nem adhatók át, az NVR az azokon gyűjtött ajánlások ellenőrzését nem teszi lehetővé.

Hivatalos ajánlóívnek csak a HVI által – a jogszabályok által előírt eljárási rendben – biztosított ajánlóív minősül. Az ajánlóívről kitöltetlen állapotban sem lehet másolatot készíteni.

Az egy választópolgár által elfogadható jelölések számát és fajtáját az Övjt. 8. §-a tartalmazza.

Egy jelölő szervezet egy egyéni választókerületben csak egy jelöltet állíthat.

Ugyanakkor az egyéni listás választáson egy jelölő szervezet több jelöltet is állíthat.

4.2.4. Az ajánlás

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben a szavazóköri névjegyzékben szerepel. Az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét,

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A többi adat az ajánló választópolgár jelenlétében másképp is rávezethető az ajánlóívre. A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengén látó, írástudatlan) választópolgár az ajánlóívet a választási iroda vezetője, tagja, valamint bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézjegyével. A választópolgár kézjegyét a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, valamint a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.

Az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltünteteti nevét, személyi azonosítóját vagy személyazonosító igazolványa, az útlevele vagy a vezetői engedélye számát és aláírását.

A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet is ajánlhat, azonban egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben, (kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölő szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölő szervezet a székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)
- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében,
- közforgalom számára nyitva álló magánterületen, kivéve, ha a tulajdonos előzetesen, írásban hozzájárult az aláírásgyűjtéshez.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígérését. Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

Kapcsolódó NVB iránymutatás: 1/2014. NVB iránymutatás.

4.3. A jelölt bejelentése

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármester-jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 34. napon 16 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az **E2** nyomtatvány és az ajánlóívek átadásával.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Települési egyéni listás jelöltek lekérdezése, karbantartása

illetve

NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Polgármester jelöltek lekérdezése, karbantartása

illetve

NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Egyéni választókerületi jelöltek lekérdezése, karbantartása)

4.4. Bíróság kiszabása az ajánlóívek átadására vonatkozó törvényi kötelezettség megszegése miatt

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a HVI-nek, legkésőbb a jelölt bejelentésére nyitva

álló határidőig. E kötelezettség elmulasztása esetén a HVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után ezer forint.

Nem szabható ki bírság a legkésőbb a határidő elteltét követő napon benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

Az ajánlóíveket bárki leadhatja, ahhoz külön meghatalmazás nem szükséges és nem kérhető. **(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóívek kezelése menü – Ajánlóívek leadása).**

Az ajánlóívek visszavétele után az **Ív leadás jkv. funkciógomb** segítségével készíthető el az átadás-átvételi jegyzőkönyv. Az ajánlóívek átadásánál leírtakhoz hasonlóan itt is az ívek átvételének napján kell az átadás-átvételi jegyzőkönyvet kinyomtatni.

Az ajánlóívek leadásának elmulasztása miatti bírságot az NVR támogatást nyújt **(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Határozatminták).**

A bírságot az ajánlóívek átadására vonatkozó határidő elteltét követő 8 napon belül kell kiszabni. Fontos, hogy az **NVR- Bírságmegállapítás** modulban a kiszabott bírság státuszát az aktuális állapotnak megfelelően kell beállítani, és a jogerőre emelkedést követően haladéktalanul jogerőssé kell állítani.

4.5. Az ajánlások ellenőrzése

Az egyéni listás, egyéni választókerületi jelöltre, valamint a polgármesterjelöltre gyűjtött ajánlásokat a HVI ellenőrzi. A HVB tagja csak a bizottság döntése alapján végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.

Az ajánlások ellenőrzése során:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív **eredeti**-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- az ajánlóív aláírásra került-e a **gyűjtő** személy által és adatai a Ve. 126. § (2) bekezdésére is figyelemmel, egyezést mutatnak-e a polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartás, az útiokmány-nyilvántartás, illetve a vezetőiengedély-nyilvántartás adataival,
- el kell végezni az **ajánló választópolgár azonosítását és választójoga megállapítását** az ajánlóíven feltüntetett adatainak a központi névjegyzék, valamint a szavazóköri és választókerületi nyilvántartásának adataival való összevetésével, ennek során meg kell vizsgálni, hogy
 - az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata fel van-e tüntetve,
 - létezik-e választópolgár az adott személyi azonosítóval,
 - egyeznek-e a választópolgár névjegyzékbeli adatai az ajánlóíven feltüntetett adataival,
 - a választópolgár – az ajánlóív HVI általi átadása és leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben,
 - a választópolgár nem ajánlott-e egy jelöltet többször.

Az ajánlás érvényes, ha

- az ajánló választópolgár az ajánlóív kiadásának és HVI-hez való benyújtásának napja közötti bármely időpontban jogosult volt jelöltet ajánlani a választókerületben,
- az ajánló választópolgár ajánlóíven feltüntetett adatai a központi névjegyzék adataival megegyeznek,
- az ajánlás megfelel az előzőekben felsorolt követelményeknek.

A Ve. 126. § (2) bekezdése alapján, nem érvénytelen az ajánlás, ha a választópolgár személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható, de az íven feltüntetett adatai és a névjegyzék adatai között, az alábbi, csekély mértékű eltérések vannak:

- aa) ékezethiba,
- ab) írásmódbeli eltérés,
- ac) földrajzi név idegen nyelvű megjelölése,
- ad) adat más nyelven történő megadása,
- ae) több utóneve egyikének elhagyása, „dr.” megjelölés elhagyása vagy feltüntetése, az ifjabb, idősebb, özvegy vagy más előtag, illetve ezen előtagok rövidítésének feltüntetése,
- b) lakcímében a település nevét, a közterület elnevezését vagy jellegét a szavazóköri névjegyzékben szereplő formától eltérően adta meg, de a lakcím az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható,
- c) lakcímében a lépcsőház, emelet, ajtó megjelölését nem tüntette fel, vagy az eltér a szavazóköri névjegyzékben szereplő adattól.

Az ajánlások ellenőrzését a HVI az NVR-ben végzi **(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlásellenőrzés menü – Ellenőrzés).**

Az ajánlások ellenőrzését nem kell tovább folytatni, ha az érvényes ajánlások száma elérte a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások ellenőrzését a HVI a jelölt bejelentésétől számított **három napon belül** végzi el, a jelölt nyilvántartásba vételére azonban a választási bizottságnak a bejelentéstől számított négy nap áll rendelkezésére.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről a HVI tájékoztatja a HVB-t. Ehhez az NVR-ből kell kinyomtatni az *Ajánlóívek ellenőrzésének eredmény-statisztikája* című kimutatást (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Ajánlások feldolgozásának eredménye – Eredmény).

A választási iroda által az ajánlások ellenőrzésének elvégzését követően a Ve. 127. § (3) bekezdése értelmében készített tájékoztatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani kívánó jelölő szervezet képviselője akár a választási bizottság döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételekkel élhet. Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető.

Amennyiben a jelölt bejelentése a bejelentésre nyitva álló határidőt megelőzően történik, és a HVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya okán utasítja vissza a jelölt nyilvántartásba vételét, további ajánlóívek igénylése és leadása lehetséges, amely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott összes érvényes ajánlást is bele kell számolni.

Az ajánlásra jogosult választópolgár az ajánlóívek megsemmisítéséig kérheti a HVI-től annak az információnak a kiadását, hogy az ellenőrzött ajánlások között az ő adatai megtalálhatóak-e, és ha igen, akkor melyik jelölt ajánlásai között. A HVI az adatszolgáltatást az NVR adatai alapján teljesíti. (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Egy személy ajánlásai).

Az ajánlások feldolgozásának folyamata és eredménye az *NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – VIR menüben* követhető nyomon.

Az ajánlóíveket a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon megsemmisíti.

4.6. Kompenzációs lista bejelentése

A 10 000-nél több lakosú településen a kompenzációs listát legkésőbb a szavazást megelőző 33. napon 16.00 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az **L5** nyomtatvány, valamint az azon állított jelöltek által kitöltött **SZ4** nyomtatványok átadásával.

Kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított.

A kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította.

A HVB törli a nyilvántartásból a kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bíralt egyéni választókerületi jelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.

A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy kiesett.

Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, amelyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelenthető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb a szavazást megelőző 33. napig visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát, a visszavont jelölt helyett új jelöltet nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Listás jelölések – Települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása)

4.7. A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

A HVB minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz. Az erről szóló határozatot a HVI megküldi az NVI-nek a szervezes@nvi.hu e-mail címre.

A HVB visszautasítja a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

A 10 000-nél több lakosú településen a nemzetiségi jelölő szervezetek által az egyéni választókerületekben állított, nemzetiségi jelöltként nyilvántartásba vett jelölteket a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi fel (azon nemzetiségi jelöltek kivételével, akiket olyan nemzetiségi jelölő szervezet állított, amely kompenzációs listát állít a településen).

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Listás jelölések – Nemzetiségi települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása)

4.7.1. A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – az NVI vezeti.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat a HVI vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölt elveszíti a választhatóság jogát, ennek tényét – a nyilvántartásból való törlése érdekében – a HVI haladéktalanul jelzi a HVB-nek. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVB törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

4.7.2. A jelölt kiesése

A jelölt kiesik, ha

- a szavazás napját megelőző napon 16.00 órát megelőzően a jelölésről írásban lemond az **L7** jelű formanyomtatványon (ezt a HVI az NVI-nek a lemondó nyilatkozat szervezes@nvi.hu e-mail címre történő megküldésével jelzi; a lemondást az NVI az NVR-ben rögzíti),
- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett jelölt nevét a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint az egyéni szavazólapokról törölni kell.

A jelölt lemondása esetén, amennyiben az megfelel a jogszabályi követelményeknek, nem kell határozatot hozni. Az NVB 4/2018. iránymutatásban foglaltak az időközi önkormányzati választáson történt lemondás esetén is alkalmazhatók. E szerint a lemondásról szóló nyilatkozatát tartalmazó nyomtatványt a jelölt személyesen vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba, vagy közokiratba foglalt meghatalmazás eredeti példányával rendelkező meghatalmazottja útján adhatja át a választási iroda részére. A lemondó nyilatkozat benyújtható elektronikusan is, ha azt a jelölt általános célú elektronikus kérelem űrlap (e-Papír) szolgáltatáson keresztül, vagy minősített elektronikus aláírással, fokozott biztonságú elektronikus aláírással látja el vagy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítési szolgáltatással hitelesíti (AVDH) és így küldi meg a választási iroda e-mail címére.

A lemondás időpontja a lemondó nyilatkozatnak a választási iroda általi átvételének, elektronikus benyújtás esetén a választási irodához való megérkezésének időpontja.

4.7.3. A lista kiesése

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát visszavonja (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett listát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint a szavazólapokról törölni kell.

5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

A választási eljárásról szóló törvény „A választási kampány” című VIII. fejezete a választási kampányidőszak, a választási kampánytevékenység és a választási kampányeszköz fogalmát határozza meg, valamint ez utóbbi példálózó felsorolását tartalmazza az alábbiak szerint.

5.1. Választási kampányidőszak

A választási kampányidőszak a szavazás napját megelőző 50. naptól a szavazás napján a szavazás befejezéséig tart.

A jelöltként indulni szándékozók, vagy a jelölő szervezetek gyakran már a Ve. szerinti kampányidőszakot megelőzően is folytatnak a választópolgárok akaratának befolyásolására alkalmas politikai tevékenységet. Az ilyen jellegű tevékenység folytatását a Ve. nem tiltja. Az irányadó joggyakorlat szerint az ezt kifogásoló jogorvoslati kérelem elbírálására a választási bizottságoknak nincs hatásköre, mivel ezen tevékenységek megítélése nem tartozik a Ve. hatálya alá.

Joggyakorlat: Kvk.IV.37.364/2019/2., Kvk.III.37.326/2019/4

5.2. Választási kampánytevékenység

Kampánytevékenységnek minősül:

- kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és
- kampányidőszakban folytatott minden egyéb tevékenység, amelynek célja a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése.

A Ve. 142. §-a értelmében **nem minősül választási kampánynak**:

- a választási szervek tevékenysége,
- az állampolgárok - mint magánszemélyek - közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá
- az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége.

A Ve. 142. §-ának értelmezésével kapcsolatos jogesetek: Kvk.VII.39.244/2022/4., Kvk.II.39.258/2022/7., Kvk.V.39.362/2022/2.

Nem minősül kampánytevékenységnek az sem, ha a regnáló önkormányzati képviselő, vagy polgármester, aki az időközi választáson jelöltként indul, a kampányidőszakban is gyakorolja fennálló megbízatásából fakadó jogait, illetve teljesíti kötelezettségeit. Pusztán arra tekintettel, hogy újabb választáson meg kívánja méretetni magát, vagyis jelöltként részt vesz a kampányban, közhivatal viseléséhez való jogának gyakorlása és véleménynyilvánítási szabadsága általában nem korlátozható. Abban az esetben azonban, mikor az érintett személy kampányidőszakban látja el – nyilvánosság előtt – hivatali tevékenységét, és azáltal adott esetben a választási kampány részévé teszi azt a jelen lévőkön kívüli nyilvánosság felé közvetítéssel, közösségi oldalon, vagyis a nyilvánosság megtöbbszörözésével, be kell tartania a Ve. alapelveit is.

{3256/2019. (X. 30.) AB határozat, 3257/2019. (X. 30.) AB határozat Indokolás [24]-[25], Kvk.I.39.245/2022/3., 3131/2022. (IV. 1.) AB határozat}

A szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívás tilalma vonatkozik a választási szervekre, így a választási irodákra is. A hivatkozott tilomba ütközik továbbá, ha a választási iroda a választópolgárokat a szavazóhelyiséghez való eljutásuk érdekében autóbusszal szállítja. (Lásd: a szavazás napján történő autóbusszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

Abban az esetben, ha a polgármester egyben pártpolitikai szereplő is, és a kampány során pl. valamelyik jelölttel kapcsolatban megnyilvánul, fontos, hogy tartózkodnia kell annak látszatától, hogy aktuális megnyilvánulása polgármesteri tisztségéhez kötődik. Ilyen esetben pártpolitikai és polgármesteri szereplésének jól láthatóan el kell válnia egymástól.

Jogesetek: 3154/2018. (V. 11.) AB határozat, Kvk.VI.37.699/2019/2., Kvk.I.37.700/2019/2., Kvk.II.37.606/2019/4., 228-231/2022. NVB határozatok

A választási kampányidőszakban az Alkotmánybíróság és a Kúria irányadó joggyakorlata szerint jelentősen kiszélesednek a véleménynyilvánítás határai. A jelöltek és jelölő szervezetek képviselői egymással szemben gyakran éles kritikát fogalmaznak meg, megnyilvánulásuk kendőzetlennek, vagy akár sértőnek, bántónak is hathat. Az AB gyakorlata alapján ezeket a megnyilvánulásokat a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és csak erre tekintettel lehet megítélni, hogy az adott közlés a véleménynyilvánítás szabadságának védelmét élvez, vagy azon már túlmutat. Ennek során figyelemmel kell lenni arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt

tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A véleménynyilvánítás szabadságának a választási eljárásban az Alkotmánybíróság általi értelmezése azzal a következménnyel jár, hogy amennyiben a választási eljárás során az értékítélet a közügyek vitatásán belül marad, tartalmára nézve nem végezhető el bizonyíthatósági teszt, vagyis az, amely alapján akkor tekinthető egy közlés ténynek, ha annak valószínűsége vagy valótlansága bizonyítható és akkor véleménynek, ha ez nem lehetséges.

Jogesetek: 5/2015. (II. 25.) AB határozat, 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Kvk.IV.37.367/2018/2., Kvk.V.37.463/2018/2..

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel többször kihangsúlyozta azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek kizárólag az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében (vagyis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának megsértése), a másik személy pusztá megalázásában, vagy bántó és sértő kifejezések használatában nyilvánulnak meg. {7/2014. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [60] és [62]; 13/2014 (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.

5.3. Választási kampányeszközök

A kampányeszközök vonatkozásában a Ve. 140. §-ban használt „különösen” kifejezésből következően nem tartalmaz taxatív felsorolást a kampányeszközök vonatkozásában. A hivatkozott törvényhely a következő kampányeszközöket nevesíti:

- plakát,
- jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés,
- politikai reklám,
- politikai hirdetés és
- választási gyűlés.

5.3.1. Plakát

A plakát az egyik legrégebben és leggyakrabban használt kampányeszköz. Megkülönböztethető szöveges, illetve képi/grafikai plakát. Célja a polgárok tájékoztatása, meggyőzése, szavazásra történő buzdítása.

A Ve. 144. §-a alkalmazásában plakát:

- a választási falragasz,
- felirat,
- szórólap,
- vetített kép,
- embléma.

A plakát választási plakátnak történő minősítése szempontjából nincs jelentősége a plakát méretének és hordozóanyagának.

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni. A plakáton **fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum):** a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét.

Plakát a Ve.144. §-ában meghatározott korlátozásokkal és tilalmakkal bárhol elhelyezhető.

A korlátozások és tilalmak a következők:

- Plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő dolog esetén - a vagyongazdálkodási jog gyakorlójának, ennek hiányában a tulajdonos hozzájárulásával lehet. [Kvk.VII.39.322/2022/3.]
- Védett műemléki értéken, védett örökségi elemen, az építészeti örökség védett elemén, védett természeti területen és értéken plakátot elhelyezni tilos.
- Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.
- A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A Ve. 144. §-ának helyes értelmezése az, hogy a **választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók.** A Ve. 144. § (4)-(7) bekezdéseiben meghatározott kivételek szabályozási körén kívüli korlátozás sem jogilag sem fizikálisan nem valósítható meg. Kvk.VII.39.334/2022/4. (Kvk.III.37.400/2018/2., Kfv.VI.37.328/2018/3., Kfv.II.37.354/2018/2.), A választási szervek csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják, míg a közúti közlekedési szabályok, továbbá a reklámtáblák elhelyezésére vonatkozó rendeleti szabályok nem alkalmazhatók, mivel a Ve. 144.§-a egy zárt szabályrendszert alkot. A korábbi szabályozással ellentétben a helyi önkormányzat nem állapíthat meg a plakátelhelyezést korlátozó vagy tiltó rendelkezéseket.

Sem a HVI, sem az SZSZB nem jogosult arra, hogy az – akár szabályszerűen, akár törvénytörően – elhelyezett plakátot eltávolítsa.

Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint a plakátok villanyoszlopon való elhelyezése nem sérti sem a Ve. 144.§-át, sem a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) és e) pontját.

A plakátot a szavazást követő 30 napon belül az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, köteles eltávolítani. A 30 napos határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből követően jogvesztő. Abban az esetben, ha az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget az aki, vagy akinek érdekében elhelyezték a plakátot, a tulajdonos, a bérlő, a vagyonkezelő végzi el a plakát eltávolítását, ennek költségét azonban a plakát eltávolítására kötelezett viselni köteles.

Az eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt előterjesztett kérelem elbírálására a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult (13/2014. NVB iránymutatás).

5.3.2. Választási gyűlés

Magyarország Alaptörvényének VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. Fontos, hogy jogszabálmódosítás következtében immáron a választási gyűlésre is kiterjed a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény hatálya, ezért azt előzetesen be kell jelenteni. A gyülekezési törvény alapján gyűlésnek a legalább két személy közösen tartott békés, nyilvános felvonulását, tüntetését (demonstrációit) és összejöveteleit kell érteni, amelyen részt vevők célja a rendezvény által valamely közügyet illető **közös véleménynyilvánítás**. A gyűlés, gyülekezés nyelvtani fogalma is feltételezi, hogy a szervezőkön kívüli résztvevők együttesen, véleményük kinyilvánítása érdekében lépjenek fel (Kúria K.I.39.441/2020/4.). A választási gyűlés tekintetében a fenti meghatározást a kampánytevékenység kontextusában kell értelmezni.

A választási gyűléssel kapcsolatos jogsértés esetén a gyülekezési törvényben biztosított jogorvoslatok vehetők igénybe, a Ve.-ben biztosított jogorvoslati lehetőséget csak abban az esetben lehet érvényesíteni, ha a Ve. valamely rendelkezésének megsértése következik be.

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint **választási gyűlést a szavazás napját megelőző 50. naptól lehet tartani, de a szavazás napján választási gyűlés nem tartható.**

A választási gyűlés megtartható magánterületen (tulajdonosi engedéllyel) és közterületen egyaránt. A közterületen tartandó választási gyűlés vonatkozásában a szervezőnek **nem kell területfoglalási engedélyt** kérnie, és nem kell területfoglalási vagy egyéb jogcímen díjat fizetnie.

A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlésen a rend fenntartásáról a gyűlés vezetőjének kell gondoskodnia.

Az állami és önkormányzati költségvetési szervek számára írja elő a törvény, hogy választási gyűlés megtartására **a jelöltek, jelölő szervezetek részére azonos feltételekkel** bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést (pl. emelvény, hangosítás, stb.).

Célszerű, ha az önkormányzati tulajdonú helyiségek, berendezések vonatkozásában a képviselő-testület pl. a vagyonával történő rendelkezés szabályairól szóló rendeletben állapítja meg a rendelkezésre bocsátás feltételeit (pl. időpont, időtartam, ellenszolgáltatás, fizetési feltételek, stb.). Az egyéb tulajdonban álló (pl. egyházi) helyiségek, berendezések jelöltek, jelölő szervezetek számára történő rendelkezésre bocsátásáról a tulajdonos jogosult dönteni.

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

5.3.3. Politikai reklám

5.3.3.1. Politikai reklám közzététele

A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett – különös tekintettel a politikai reklámok számára, megjelenési sorrendjére, időtartamára és az adásba kerülés időpontjára – teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére.

A politikai reklámhoz **véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.**

A politikai reklám közzétételéért **a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.**

A szavazás napján **politikai reklámot nem lehet közzétenni.**

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.

A helyi és körzeti médiaszolgáltatókat politikai reklám közzétételére vonatkozó bejelentési kötelezettség nem terheli, és az általános szabályok betartása mellett időtartambeli és időszámbeli korlátozás nélkül közvetíthetnek politikai reklámot. (Lásd: a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatás)

5.3.4. Politikai hirdetés

A politikai hirdetés az ellenérték fejében közzétett, valamely jelölt szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, **sajtótermékben** közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

A sajtótermék fogalmát az Mttv. 203. § 60. pontja határozza meg.

Sajtótermék politikai hirdetést kizárólag a Ve. 148. §-ában meghatározott rendelkezések szerint tehet közzé az alábbiak szerint.

5.3.4.1. Formai követelmények

A sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek **azonnal felismerhetőnek, és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek** kell lennie. A politikai hirdetés megrendelőjének nevét és lakcímét/székhelyét fel kell tüntetni a hirdetéshez kapcsolódóan.

Amennyiben sajtótermék politikai hirdetést kíván közzéadni, a választás kitűzését követő 5. munkanap 16.00 óráig az Állami Számvevőszékhez (a továbbiakban: ÁSZ) el kell juttatnia hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét. Az ÁSZ a politikai hirdetést közzéadni kívánó sajtótermék árjegyzékét nyilvántartásba veszi, és honlapján közzéteszi. (<https://www.asz.hu/valasztasok>) A nyilvántartásba vett árjegyzéket a sajtóterméknek a honlapján is közzé kell tennie.

Az a sajtótermék, amelynek árjegyzékét az ÁSZ nem vette nyilvántartásba, nem közzétehető politikai hirdetés.

Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közzétehető politikai hirdetést, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.

5.3.5. Közvetlen politikai kampány

A közvetlen politikai kampány a választási kampányanyagok a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével történő eljuttatása.

A választópolgár azonban jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat a névjegyzékből való adatszolgáltatás szabályai szerint a jelölt szervezeteknek, jelölteknek kiadják.

A választópolgár egyéb adatai felhasználásához – mint mobiltelefonszám, elektronikus levélcím – a kifejezett hozzájárulása szükséges. [Kvk.III.39.418/2022/2., Kvk.III.39.416/2022/2.]

5.3.6. Közvélemény-kutatás

A közvélemény-kutatást végző személy a szavazás napján kizárólag a szavazóhelyiséget magába foglaló épületből kilépő választópolgárokat kérdezheti meg, a szavazóhelyiség épületébe nem léphet be, a választópolgárokat nem zaklathatja.

Az ilyen módon készített közvélemény-kutatás eredményét (exit poll) is csak a szavazás befejezése után, azaz a szavazás napján 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

Az exit poll-on kívüli, más módszerrel végzett közvélemény-kutatás eredménye korlátozás nélkül közzétehető. A közvélemény-kutatások esetében biztosítani kell a megkérdezett személy teljes anonimitását, a véleményadás önkéntességét, valamint érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. Ennek megfelelően a közvélemény-kutatók semmilyen módon nem zaklathatják, és nem befolyásolhatják a választópolgárokat.

5.3.7. Közterületi kitelepülés

A Ve. 143/B. §-ában került nevesítésre egy a jelöltek és jelölt szervezetek által már régóta használt kampányeszköz, a közterületi kitelepülés vagy más néven „pultozás”. A közterületi kitelepülés célja a választópolgárokkal való személyes kommunikáció, amelynek során a jelöltek, jelölt szervezetek, illetve ezek aktivistái pl. szórólapot osztanak, ajánlást- illetve aláírást gyűjtenek, illetve közvetlenül szólítják meg a választópolgárokat a vélemények kicserélése, a közös álláspontok feltérképezése és a szimpatizánsokkal való kapcsolatfelvétel érdekében. A közterületi kitelepülést az különbözteti meg a választási gyűléstől, hogy előbbinek nem a közös véleménynyilvánítás célja, hanem a közvetlen és személyes kapcsolatfelvétel a választópolgárokkal.

További fontos szabály, hogy amennyiben a kitelepüléshez valamilyen berendezést, kelléket használnak, és az annak elhelyezésére igénybe vett közterület nem haladja meg a 4 négyzetmétert, akkor a közterület-használatról szóló jogszabályokat nem kell alkalmazni.

5.4. Tiltott kampánytevékenység

5.4.1. Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás

A Ve. 143/A. § (2) rendelkezése szerint mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé, szavazóhelyiséghez történő autóbuszos személyszállítás nem

végezhető. (Lásd: a szavazás napján történő autóbuzos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

5.4.2. Relatív területi kampánytilalom

A Ve. 143. §-a szerint nem folytatható kampánytevékenység a szavazás napján

- a) a szavazóhelyiségben, valamint a szavazóhelyiséget magában foglaló épületben,
- b) a szavazóhelyiséget magában foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül közterületen,
- c) a b) pontban meghatározott területen kívül az e területen belül tartózkodó választópolgár választói akaratának befolyásolására alkalmas módon.

A Ve. 143. §-ának szabályait értelmezte az NVB a relatív területi kampánytilalom szabályainak értelmezéséről szóló 11/2014. számú iránymutatásában.

E szerint, nem jelenti önmagában a relatív területi kampánytilalom sérelmét, ha az a jármű, melyre a kampányidőszakban jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítésére szolgáló, a Ve. 144. § (1) bekezdése szerinti plakátot helyeztek el, a szavazás napján keresztülhalad a Ve. 143. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közterületen. A Ve. 143. § (1) bekezdésének sérelmét jelenti azonban, ha az e pontban nevesített jármű várakozik (több mint 5 percig megáll) a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, vagy az áthaladása folyamatos vagy rendszeres. Ez utóbbi értelmezés nem vonatkozik a menetrend szerinti szállítást végző járművekre, különös tekintettel a kötött pályás eszközökre.

A pártatlanság követelményének érvényesítése megköveteli, hogy a választási szervek tagjai a relatív területi kampánytilalom időbeli és területi szabályaira is figyelemmel, a szavazás napján jelöltet, jelölő szervezetet népszerűsítő, ahhoz köthető szimbólumokat ne használjanak, ilyeneket ne osztogassanak, ruházatukon ne viseljenek. Sérti továbbá az említett követelményt, ha a választási szervek tagjai a jelölt, jelölő szervezet szimbólumát a választási szervek hivatalos helyiségeiben, így különösen a szavazóhelyiségekben használják, illetve jelölő szervezethez köthető ruházatot (egyenruhát) viselnek ott.

A választási szervek hivatalos helyiségeiben – így különösen a szavazóhelyiségekben –, azonban nem tilos azoknak a jelképeknek, zászlóknak a kitűzése, használata, amelyeket a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény (a továbbiakban: Jelképtv.) alapján az állami és a helyi önkormányzati szervek középületeire állandó jelleggel ki kell tűzni, illetőleg fel kell vonni.

Nem minősül kampánytevékenységnek és ezért nem ütközik a relatív területi kampánytilalom Ve.-ben foglalt szabályába a választási szerveknek a választójog gyakorlásával, illetve a választási eljárási cselekményekkel kapcsolatos információk közlésére vonatkozó tevékenysége, amelyek a választópolgárok tárgyilagos tájékoztatását biztosítják.

A Ve. 143. §-ában foglalt korlátozás általános szabály, mely nem szűkíthető egy adott választással kapcsolatos kampánytevékenység tilalmára. Amennyiben két vagy több különböző választás eljárása ugyanazon időszakban zajlik, a tilalom általánosan vonatkozik valamennyi választási eljárásra.

5.4.3. Szavazás napján választási gyűlés tartása

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján választási gyűlés nem tartható.

5.4.4. Szavazás napján politikai reklám közzététele

A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni a televízióban és a rádióban.

5.4.5. Közvélemény-kutatás eredményének közzététele

Az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, tehát a szavazás napján 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

(Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB számú iránymutatás.)

5.5. A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának fórumát, azaz a kifogást elbíráló választási bizottságot arra tekintettel határozza meg a törvény, hogy egyrészt mely médiaszolgáltatást, sajtóterméket érinti a jogorvoslat, másrészt mely választás során nyújtották azt be. Ennek megfelelően a hatásköri, illetve illetékességi szabályokat a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán az alábbiak szerint határozza meg a törvény.

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást a Nemzeti Választási Bizottság bírálja el.

Körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes TVB bírálja el.

Minden esetben rendkívül fontos a beérkezett jogorvoslati kérelmek helyes értékelése, és az ügyek megfelelő elhatárolása, mert csak így ítéltethető meg, hogy a konkrét ügy a Ve. 151. §-a szerinti médiajogorvoslatnak minősül-e és ez alapján a hatásköri és illetékességi szabályok a fentiek szerint alakulnak, vagy egy az általános szabályok alapján megítélendő, a Ve. 208. §-a szerinti kifogásról van szó.

Az ún. médiajogorvoslatoknak kizárólag azok a kérelmek tekinthetők, ahol a jogorvoslati kérelem a médiatartalom-szolgáltató tevékenysége ellen irányul (pl. politikai reklám közzétételére vonatkozó szabályok megsértése, lineáris médiaszolgáltatások esetén hírműsorok törvénysértő szerkesztési gyakorlata, stb.). Abban az esetben, ha a médiaszolgáltatás (azaz pl. a televíziós- vagy rádióműsor) csupán közvetítő eszköze a jogsértésnek, (pl. egy televíziós beszélgetés alkalmával a jelölt az emberi méltóságot sértő kifejezést használ a másik jelöltre), mivel a jogsértés elkövetője a jelölt és nem a médiaszolgáltató, az ilyen eset nem minősül médiajogorvoslatnak és az ügy a kifogás általános szabályai szerint ítéltendő meg. Szintén nem sorolható a Ve. 151. §-a szerint médiajogorvoslat körébe az a kifogás, amely a közösségi oldalakon végzett tevékenységet sérelmez pl. Facebook post tartalmát, vagy annak eltávolítását; vagy youtubeon, TikTok-on, Twitteren közzétett tartalmat.

A nyomtatott sajtótermékben elkövetett jogsértés esetén a kifogást - az általános jogorvoslati szabályoknak megfelelően - a megjelenéstől számított három napon belül lehet benyújtani. E rendelkezést a Ve. 209. § (1) és (3) bekezdése is megismétli.

Az Alkotmánybíróság 4/2022. (III. 23.) AB határozata és a Kúria Kvk.VI.39.357/2022/2. számú határozata alapján, amennyiben a nyomtatott sajtótermék a megjelenés pontos dátumát nem tartalmazza és az nem egy meghatározott időközönként megjelenő, bárki által (pl. újságárusnál, dohányboltban, benzinkúton stb.) megvásárolható sajtótermék, hanem azt a kiadó vagy egyéb közreműködő kézbesíti, a kifogás benyújtására nyitva álló 3 napos benyújtási határidő a terjesztés záró napjától számítandó.

További fontos szabály, hogy a jelöltek és jelölő szervezetek közötti esélyegyenlőség alapelveinek megsértése időszaki lapban csak legalább két egymást követő lapszám együttes vizsgálata alapján állapítható meg.

Az internetes médiatartalmat, annak jogsértő jellege miatt szintén csak az annak közzétételétől számított három napon belül lehet kifogással megtámadni. Elvileg lehetséges a határidőnek a jogsértés észlelésétől induló számítása is, de csak akkor, ha a tartalom-szolgáltató nem tudja bizonyítani, hogy mikor tette közzé a tartalmat - az internetes megjelenések naplózása azonban gyakorlatilag minden tartalom-szolgáltató rendelkezésére áll.

Ha az interneten is közzétételre kerül korábban nyomtatásban megjelent sajtótartalom vagy korábban műsorszolgáltatásban közzétett rádiós vagy televíziós tartalom, akkor is az eredeti megjelenéstől, közléstől kell számítani a kifogás benyújtására nyitva álló háromnapos határidőt.

A kifogásban a kérelmező megjelöli, vagy lehetőség szerint csatolja a törvénysértés bizonyítékául szolgáló műsorszámot. Amennyiben a kérelmező nem csatolta a megjelölt műsorszámot, és az szükséges lenne a kifogás elbírálásához, akkor azt az illetékes választási bizottság hivatalból szerzi be.

A választási bizottság a kifogásnak helyt adó döntésében, az általános jogkövetkezmények alkalmazásán túl kötelezi a médiatartalom-szolgáltatót, hogy határozata rendelkező részét

- a) napilap és internetes sajtótermék, valamint lekérhető médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- b) más időszaki lap esetében a legközelebbi számban, a jogsértő közléshez hasonló módon,
- c) lineáris médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléssel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon

tegye közzé.

A Ve. lehetőséget biztosít a kifogást elbíráló választási bizottság részére, hogy bírságot szabjon ki, a következők figyelembe vételével:

- az eset összes körülményét figyelembe kell venni annak eldöntésénél, hogy indokolt-e bírság kiszabása;
- a bírság mértékének megállapításánál ugyancsak figyelembe kell venni az eset összes körülményét, így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét;
- a bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A bírság legmagasabb összege a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötvenszerese. (A kötelező legkisebb munkabér havi összegét kormányrendelet állapítja meg.)

Fontos, hogy az említett jogkövetkezmények a médiatartalom-szolgáltatóval szemben csak akkor alkalmazhatók, ha a választási bizottsági döntés alapján a jogsértés elkövetője a médiatartalom-szolgáltató volt. Amennyiben a választási bizottság bírság kiszabásáról rendelkezik, úgy a bírságtételt rögzíteni kell az **NVR-Bírság megállapítás** modulban és az itt generált bírságazonosítót a határozatban fel kell tüntetni. Ezen túl az ügy státuszát az NVR-ben folyamatosan aktualizálni kell.

5.6. Adatszolgáltatás a névjegyzékből

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét, a Ve. 89. § rendelkezéseire is figyelemmel

- a) a jelölt kérésére – az érintett választókerületre kiterjedően – a HVI,
- b) a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – a Nemzeti Választási Iroda

öt napon belül, de legkorábban a nyilvántartásba vételüket követően átadja.

Az adatszolgáltatást életkor, nem és lakcím szerinti csoportosításban is lehet igényelni.

A jelölt által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a jelölt igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak a Nemzeti Választási Iroda számlájára történt befizetését.

A listát állító jelölő szervezet által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a listát állító jelölő szervezet igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak a listás választókerületben megválasztható képviselők száma szerinti befizetését a Nemzeti Választási Iroda számlájára.

A jogalkotó a választópolgár információs önrendelkezési jogának érvényesülése érdekében azonban lehetővé teszi, hogy a választópolgár megtilthassa a róla nyilvántartott adatok választási szervek általi kiadását, így azon választópolgárok adatai nem adhatóak ki a jelöltek, jelölő szervezetek kérésére, akik – erre irányuló, központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmükben – az adatok kiadását megtiltották.

A díjat a Nemzeti Választási Iroda 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában a magánszemély személyi azonosítóját, ennek hiányában érvényes személyazonosító igazolványának/útlevelének/vezetői engedélyének a számát kell feltüntetni. Jelölő szervezet esetében a lista nyilvántartásba vételéről szóló bizottsági határozat számát és a jelölő szervezet bírósági nyilvántartásba vételi számát kell feltüntetni.

A HVI az adatszolgáltatásra vonatkozó igény beérkezését a befizetés igazolását követően haladéktalanul jelenti az NVI-nek, amely tájékoztatja annak módjáról. A HVI az adatszolgáltatási díj megfizetéséről szóló igazolás másolatát (szkennelt képét), valamint – az adatszolgáltatási díj megfizetéséről szóló számviteli bizonylat kiállításához – a befizető jelölő szerv vagy jelölt nevét és címét megküldi az NVI részére.

Az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján 16.00 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet a szavazást követő 3. napon 16.00 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

Az igényléshez és a megsemmisítési jegyzőkönyv elkészítéséhez is minta található a valasztas.hu oldalon Főoldal/Jelölteknek/Információk jelölő szervezeteknek/ Névjegyzéki adatok igénylése menüpont alatt.

A nem közvetlen politikai kampány céljára történő felhasználásra, másolásra, harmadik személynek történő átadásra, valamint a megsemmisítésre vonatkozó kötelezettség megszegésére hivatkozással kifogás terjeszthető elő. Ha az elbírálásra hatáskörrel rendelkező választási bizottság a kifogásnak helyt ad – az általánosan alkalmazandó jogkövetkezményeken túl (megállapítja a jogszabálysértés tényét, a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől, a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti) – lehetőség van bírság kiszabására is.

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) a honlapján (www.naih.hu) korábban több ajánlást tett közzé a választásokkal kapcsolatos adatkezelésről, amelynek figyelembe vétele minden érintett számára indokolt. A NAIH ajánlásai a következő linken tekinthetők meg: <https://www.naih.hu/ajanlasok.html>.

A szavazóköri névjegyzékhez kapcsolódó adatszolgáltatások biztosítását az alábbi iNVR funkciók szolgálják ki:

- jelöltek, jelölőszervezetek részére adatszolgáltatás a névjegyzékben szereplő polgárokról
(NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Szavazóköri névjegyzék modul – Adatszolgáltatás menü – Névjegyzéki adatszolgáltatás jelöltek, jelölő szervezetek részére)
- szavazóköri névjegyzék megtekintése
(NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazóköri névjegyzék megtekintés)
- választópolgár szavazóköri névjegyzéken szereplő adatainak megtekintése a képernyőn
(NVR – Időközi önkormányzati választások csempekor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Választópolgár adatai a névjegyzéken)

6. SZAVAZÁS

6.1. Szavazás jogi előkészítése

A szavazás előkészítéséhez kapcsolódó feladatok címzettjei a választási szervek; egyrészt a választási bizottságok, másrészt a választási irodák.

A szavazás előkészítése során a HVB hatáskörébe tartozik:

- a jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása,
- (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Sorsolások)
- a szavazólap adattartalmának jóváhagyása.
- (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Technikai feladatok – Szavazólap imprimálás – Szavazólap imprimálás)

A Ve. 44. § (1) bekezdésében (a „választási bizottság az ügy érdemében határozatot hoz”) foglaltak alapján a HVB mind a jelöltek, a listák sorrendjének kisorsolása, mind pedig a szavazólap adattartalmának jóváhagyása tárgyában a Ve. 46. §-ában meghatározott formai és tartalmi elemeknek megfelelő, ún. „alakszerű” határozatot hoz.

6.1.1. A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása

A szavazólapon a **jelöltek** – polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek – nem nevük abc sorrendjében szerepelnek a szavazólapon, hanem a HVI által **kisorsolt sorrendben**.

Emellett – a mandátumkiosztás biztosítása érdekében – a HVB-nek a kompenzációs listák sorsolását is el kell végeznie.

A HVB – a HVI közreműködésével – bonyolítja le a **sorsolást**, amit a Ve. 160. § (2) alapján a polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek tekintetében a szavazást megelőző 34. napon, 16 óra után végez el.

A sorsolást **nyilvános ülésen kell elvégezni**, amelyre célszerű meghívni a jelölteket, a jelölő szervezetek képviselőit, a sajtó munkatársait. A sorsolás módjának szabályairól a HVB dönt.

A sorsolásban nem vesznek részt azok a jelöltek, illetve listák, amelyeknek nyilvántartásba vétele jogerősen elutasításra került. Azokat a jelölteket (listákat) kell figyelembe venni a sorsoláskor,

- amelyeket már jogerősen nyilvántartásba vett a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételéről még nem hozott döntést a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította, de a döntés még nem jogerős,
- amelyeket már nyilvántartásba vett a HVB, de a döntés még nem jogerős.

Ha a sorsolást követően valamely jelöltet vagy listát nem vesznek jogerősen nyilvántartásba, vagy abból törölnek, a szavazólapon szereplő jelöltek, illetve listák egymáshoz viszonyított sorrendje nem változik.

Abban az esetben, ha csak egyetlen jelöltnek kellene sorszámot sorsolni, nem kell sorsolást tartani.

6.1.2. A szavazólap

A Ve. nem határozza meg választástípusonként a szavazólap mintáját, hanem „Az egyéni szavazólap adattartalma” című 5. melléklete rögzíti az egyéni szavazólap tartalmi elemeit. Az egyéni szavazólap fogalma sem került meghatározásra a törvényben, de értelemszerűen e fogalomkörbe tartozik a polgármesterként, valamint az egyéni választókerületben vagy egyéni listán induló jelöltek megválasztására vonatkozó szavazólap.

Az egyéni szavazólap tartalmazza:

- a „szavazólap” megjelölést,
- a bélyegzőlenyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,
- a választás megnevezését,
- a szavazás napját,
- a választókerület megjelölését,
- annak megjelölését, hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,
- a jelölt sorszámát,
- a jelölt nevét,
- a szavazásra szolgáló kört,
- a jelölő szervezet nevét vagy a „független jelölt” megnevezést,
- nemzetiségi jelölt esetén a nemzetiség megjelölését,
- az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

A nemzetiségi jelölő szervezet kérésére a nemzetiségi jelölő szervezet nevét, rövidített nevét, a nemzetiségi jelölt kérésére a jelölt nevét a nemzetiség nyelvén is fel kell tüntetni a szavazólapon.

A Ve. részletes szabályozást nyújt az azonos nevű jelöltek szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozóan. Abban az esetben, ha a választás során kettő, vagy több jelölt neve megegyezik, a szavazólapon nevük után, zárójelben feltüntetésre kerül születési évük.

Amennyiben ugyanazon jelölő szervezet által állított, vagy független jelöltek neve és születési éve is azonos, akkor a szavazólapon a jelöltek neve után, zárójelben fel kell tüntetni:

- a) a lakcímük szerinti települést, ha az is azonos
- b) foglalkozásukat.

Ez utóbbi esetben a HVI feladata írásban felhívni a jelöltet azon nyilatkozat megtételére, amely a foglalkozásának a szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozik.

Erről a jelöltnek legkésőbb a felhívástól számított harmadik napon nyilatkoznia kell.

A Ve. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az érintett – akár önhibájából, akár önhibáján kívül – nem nyilatkozik a törvény által meghatározott határidőn belül.

Megszűnt tehát annak a lehetősége, hogy névazonosság esetén a jelölt kérhesse ragadványnevének (becenevének) szavazólapon történő feltüntetését.

- A több utónévvel rendelkező jelöltnek lehetősége van arra, hogy kérje, miszerint a szavazólapon csak az egyik utóneve kerüljön feltüntetésre.
- A doktori címmel rendelkező jelölt pedig arra vonatkozóan terjeszthet elő kérelmet, hogy a szavazólapon ne szerepeljen a „dr.” megjelölés. E kérelmet az A4 nyomtatványon kell jelezni.

A szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni közös jelölt esetén.

A jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképének („logójának”) ún. szürkeárnyalatos képét a szavazólap abban az esetben tartalmazza, ha a jelölő szervezet azok feltüntetését a szavazólap adattartalmának jóváhagyását megelőzően kérte.

A HVI-nek nagy hangsúlyt kell fektetni a szavazólap elkészítéséhez szükséges adatok informatikai rendszerben történő pontos rögzítésére.

A szavazólapokat az NVI olyan biztonsági elemmel látja el, amely a szavazóhelyiségben is ellenőrizhető.

A szavazólapon a jelölteket, listákat folyamatos sorszámozással ellátva kell feltüntetni. A jelölt sorszámát nem kell feltüntetni a szavazólapon, ha azon csak egyetlen jelölt szerepel.

A jelöltek, jelölő szervezetek adatait nagybetűvel, azonos betűtípussal és betűméretben kell szerepeltetni, a jelölő szervezet jelképét („logóját”) húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon.

Ha a közös jelölt, illetve lista állításában részt vevő jelölő szervezetek több jelkép feltüntetését kérik, azokat együttesen kell a húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen elhelyezni.

6.1.3. A szavazólap adattartalmának jóváhagyása

A szavazólapot az NVI készíti el, annak adattartalmát a HVB hagyja jóvá (imprimálás).

Az imprimálásra az NVI által megadott napon kerül sor, amiről az NVI e-mailben értesítést küld. A HVB ülés pontos időpontjáról a HVI tájékoztatást küld az NVI elnökének a szervezes@nvi.hu e-mail címre.

Annak érdekében, hogy az imprimálásra kerülő szavazólap helyesen tartalmazza a jelöltek adatait, a HVI feladata előzetesen ellenőrizni, hogy azok adatai a benyújtott dokumentumokkal egyezően kerültek-e rögzítésre az NVR-ben (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Listák – Egyéni szavazólap egyeztetés (OL19A)).

A HVI-nek a bizottsági ülést megelőzően két példányban kell kinyomtatnia a „MINTA” felirattal és nyomdai verziószámmal ellátott szavazólapot (ezek az éles szavazólapon nem kerülnek feltüntetésre). A kinyomatható állomány A4-es formátumra tördelt. (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Technikai feladatok – Szavazólap imprimálás – Szavazólap imprimálás)

Ha több lapra történt a szavazólap minta nyomtatása, akkor csak az egyik példányt kell összeragasztani a szavazólap képének megfelelően, azért, hogy a másik (nem összeragasztott) példány könnyen továbbítható legyen elektronikusan.

A HVI vezetője a szavazólap-mintát betérjeszti a HVB ülésre. A HVB az ellenőrzés során hibátlannak talál és elfogadott szavazólap-minták mindkét példányát „NYOMHATÓ” jelzéssel látja el. Amennyiben hibásnak találta valamely szavazólap mintát, akkor kézzel egyértelműen megjelöli a mintán (mindkét példányon) a formai és/vagy tartalmi hibát. A szavazólap mintát minden esetben aláírással és bélyegzőlenyomattal hitelesíti.

Az imprimálás során a HVI-nek az NVR-ben kell rögzítenie a szavazólap minősítését (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Technikai feladatok – Szavazólap imprimálás – Szavazólap imprimálás).

A HVI az elfogadott és a hibásnak talált szavazólap minta képét, valamint a szavazólap adattartalmának jóváhagyásával kapcsolatosan hozott határozatot szkennelve megküldi az NVI-nek a szervezes@nvi.hu e-mail címre.

Amennyiben szükséges a szavazólap képének javítása, arról az NVI – szükség esetén a HVI-vel együttműködve – egy napon belül intézkedik.

A szavazólap adattartalmának jóváhagyását követően jogorvoslati döntés, vagy nyilvántartásból való törlés következtében módosulhat a szavazólap adattartalma. A változás átvezetését követően nem kell a módosított szavazólapot ismét a HVB elé terjeszteni jóváhagyás céljából, mert a változások átvezetéséről a választási irodának kell gondoskodnia.

A jelölő szervezeteket és a független jelölteket a szavazólap adattartalmának módosításáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatás módjára vonatkozóan nincs törvényi előírás, célszerű azonban annak írásbeli formáját választani.

A HVI az adattartalom-változáshoz kapcsolódó dokumentumoknak a szervezes@nvi.hu e-mail címre történő megküldésével tájékoztatja az NVI-t.

6.1.4. Szavazási kellékek biztosítása

Az alábbi kellékeket az NVI valamennyi időközi választás esetén központilag biztosítja:

Megnevezés	Mennyiség
Szavazólap(ok)	Előzetes választópolgárszám alapján
Boríték szavazólap(ok)hoz (C/5)	Előzetes választópolgárszám alapján
Braille-írással szavazósablon	Érintett szavazókörönként*
Braille-írással tájékoztató szavazólaphoz	Érintett szavazókörönként*
Kellékes egységcsomag	1 db
Szavazóköri tájékoztató plakátok (fajtánként 1-1 db)	2 db
Urnacsomag (1 nagy urna, 2 kis urna, 1 mobil szavazófülke)	1 db szavazókörönként
Plomba műanyag urna zárásához	8 db

* amennyiben szerepel ilyen választópolgár a névjegyzéken

Fenti kellékek a szavazás hetében a HVI-vel egyeztetett időpontban kerülnek kiszállításra a HVI által megadott címre. A szállítást minden esetben az ANY Biztonsági Nyomda Nyrt. végzi.

Az átvételt követően a HVI ellenőrzi, hogy a termékek hiánytalanul kerültek leszállításra, és erről jelentést küld az NVI-nek.

6.2. Szavazás helye

Szavazni kizárólag **személyesen, a választópolgár lakóhelyének** vagy – ha a 2014. évi általános választáson a jelenlegi bejelentett tartózkodási helye szerinti választókerületben szerepelt a névjegyzékben – **bejelentett tartózkodási helyének** szavazókörében kialakított szavazóhelyiségben szavazhat. Ez alól a törvény kivételt enged a mozgásában gátolt választópolgár tekintetében, aki mozgóurnával szavazhat.

6.3. Szavazás ideje

A szavazóhelyiségben a szavazás napján **6 órától 19 óráig** lehet szavazni. Nincs lehetőség korábbi kezdésre és csak sorban állás esetén van – figyelemmel a 8/2014. NVB állásfoglalásra – lehetőség a szavazás 19 órát követő lezárására.

Garanciális jelentőségű, hogy a választópolgárok a szavazás ideje alatt bármikor megjelenhessenek a szavazóhelyiségben, ezért azt a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni. A szavazás szüneteltetése és felfüggesztése kizárólag rendkívüli események bekövetkezése esetén lehetséges. A törvény ilyen rendkívüli, a választás szabadságát és titkosságát veszélyeztető eseménynek tekinti azt az esetet, amikor az SZSZB tagjainak száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan ok miatt lehetetlenné válik (pl. bombariadó, rosszullét stb.).

Ebben az esetben a szavazást az SZSZB jelen lévő tagjai kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, valamint a választási iratokat zárolni és a felfüggesztés tényéről a HVI vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni. A rendkívüli eseményről külön jegyzőkönyvet kell készíteni. A rendkívüli esemény elhárítását követően a szavazást tovább kell folytatni.

Szintén fontos, a választójog egyenlőségéből fakadó szabály, hogy a szavazást nem lehet meghosszabbítani, azaz minden választópolgárnak ugyanaz az időintervallum áll rendelkezésére a szavazásra.

[A Nemzeti Választási Bizottságnak a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatása szerint a Vt. a „szavazás befejezése” és a „szavazás lezárása” kifejezéseket nem

szinonimaként, hanem eltérő jelentéstartalommal használja. Egyrészt a szavazás befejezése általános, valamennyi szavazókörre azonos időpontot jelent, míg a szavazás lezárását szavazóhelyiségenként lehet értelmezni. Másfelől a két időpont nem feltétlenül esik egybe, hiszen sorban állás esetén az adott szavazóhelyiségben az általános jelleggel meghatározott befejezési időponthoz képest később kerül sor a szavazás lezárására.]

6.4. Szavazóhelyiség és annak felszereltsége

A szavazóhelyiséget jelölt vagy jelölő szervezet használatában lévő épületben nem lehet kialakítani akkor sem, ha a jelölt vagy a jelölő szervezet az épületnek csak egy (esetleg külön bejárattal rendelkező) részét használja. Amennyiben az épület az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a jelölt vagy jelölő szervezet tulajdonában van, de azt részben sem használja, akkor kialakítható a szavazóhelyiség az épületben. Mindezekre már a szavazókör kialakítását megelőzően a HVI vezetőjének tekintettel kellett lennie. Előfordulhat azonban, hogy a szavazókör, szavazóhelyiség kialakítását követően történik változás a használati viszonyokban, ezért is kell a HVI vezetőjének ismételt figyelmet fordítania a használati viszonyok feltérképezésére, szükség esetén időben döntést hozni másik szavazóhelyiség kialakításáról.

Tekintettel a Ve. 2. § (1) bekezdésében rögzített választási alapelvekre, azon belül is a fogyatékkal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése érdekében minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell.

Az előzőeket is figyelembe véve a szavazóhelyiséget úgy kell kialakítani, hogy az a választópolgárok számára jól megközelíthető legyen, biztosítsa a választópolgárok befolyástól mentes joggyakorlását, valamint garantálja az SZSZB zavartalan működését.

A szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében szükséges számú, de legalább két szavazófülke kerül kialakításra. A szavazóhelyiség használata azonban „csak” jog és nem kötelezettség, a szavazófülke igénybevételére az SZSZB felhívja a választópolgárt, de arra nem kötelezheti.

A szavazás céljára a szavazóhelyiségben szükséges számú, de legalább két urna és egy mozgóurna kerül felállításra.

A szavazóhelyiségben és a szavazófülkében a választópolgárok részére – megfelelő módon rögzített – toll kerül elhelyezésre. A Ve. 172.§ (1) bekezdése értelmében az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségben csak a hivatalosan elhelyezett tollat használhatják.

A választópolgárok nem kötelezhetőek kizárólag ezen tollak használatára, a hivatalosan kihelyezett tollak használata csak lehetőség, így ők saját tollat is igénybe vehetnek (pl. névjegyzék aláírásához, szavazólap kitöltéséhez stb.), ennek használata a szavazás érvényességét nem befolyásolja.

Az SZSZB tagjai a szavazás időtartama alatt – a hivatalos választási iratok és a hivatalos toll kivételével – nem használhatnak adatrögzítésre vagy adattovábbításra alkalmas eszközt a szavazóhelyiségben. Az Alaptörvényben és a Ve.-ben is rögzített jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének súlyos sérelmét valósítja meg az, aki a választási névjegyzék alapján hozzáférhetővé tesz olyan adatokat, amelyek a szavazati jogukat gyakorolt, illetőleg a szavazni jogosult, de még meg nem jelent választópolgárok személyéről bármilyen módon az arra nem jogosult szervezeteknek, szervezeteknek, személyeknek tájékoztatást ad.

Abban a szavazóhelyiségben, amelynek szavazóköri névjegyzékében olyan választópolgár szerepel, aki a Ve. 88. § c) pontja szerinti Braille-írással ellátott szavazósablon használatát kérte, lehetősége lesz ezen sablon használatára a szavazókörben, illetve – amennyiben igényelte – a mozgóurnás szavazás során.

6.5. A szavazásnapi kellékek átadása

A szavazás adminisztratív és technikai előkészítése körébe tartozó feladatok ellátása a választási iroda feladatkörébe tartozik, azok ellátásába az SZSZB elnöke kapcsolódik be, a bizottság, mint testület, nem.

A HVI feladata:

- a szavazás lebonyolításához szükséges iratoknak és kellékeknek az SZSZB elnöke, akadályoztatása esetén elnökhelyettese részére történő átadása, amely átadás magában foglalja:
 - a szavazóköri névjegyzéket,
 - a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
 - a szavazólapokat,
 - a szavazóköri jegyzőkönyveket,
 - az egyéb kellékeket.

A szavazóköri jegyzőkönyveket a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, és azok már tartalmazzák a jelöltek/listák adatait és a névjegyzéken szereplő választópolgárok számát.

A biankó jegyzőkönyvek nyomtatása az **NVR Időközi önkormányzati választások csempekor Szavazatösszesítés modul, Biankó jegyzőkönyvek -> Nyomtatás** menüpontban történik.

A Települések felirat melletti téglalapra duplán kattintva jelennek meg a kiválasztható települések.

Az egy szavazókörös települések esetében a biankó szavazóköri jegyzőkönyv egyben eredményjegyzőkönyv is.

A biankó jegyzőkönyvek sikeres kinyomtatását követően a HVI jelentést küld az **NVR Időközi önkormányzati választások csempesor Szavazatösszesítés modul, BIANKÓ jegyzőkönyvek -> BIANKÓ jegyzőkönyv nyomtatás visszaigazolása** menüpontban. A képernyőn a felhasználó feldolgozóhelyi illetékességéhez tartozó és választást tartó települései jelennek meg.

A Módosítás gomb megnyomása után be kell írni a településre kinyomtatott összes biankó szavazóköri jegyzőkönyv darabszámát, melyben szerepeltetni kell az általános szavazóköri jegyzőkönyvek darabszámát is. A több példányban nyomtatott jegyzőkönyv egy darabnak számít. A számok beírása után az OK gombbal kell az adatot rögzíteni.

Az átadás-átvételt a szavazás napját megelőző napon kell elvégezni, amely rendszerint a választási iroda székhelyén, átvételi elismervényen történik.

Célszerű az átadás-átvételt tételesen elvégezni, megbeszélve a felmerülő kérdéseket, problémákat.

- a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek őrzéséről való gondoskodás.

A HVI vezetője dönti el, hogy az őrzés az iroda székhelyén – az önkormányzati hivatalban – történjen, vagy a szavazóhelyiségben biztosított az iratok és kellékek megfelelő őrzése.

A szavazás napján, de még a szavazás megkezdése előtt az SZSZB feladata a választási iratok és egyéb kellékek szavazóhelyiségben történő elhelyezése, azok számbavétele, megfelelőségének ellenőrzése.

6.6. Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak

A választási iratok, egyéb kellékek elhelyezését követően a szavazás megkezdéséig az SZSZB és a HVI tagja, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A szavazás megkezdésétől a szavazás lezárásáig az SZSZB tagok, a jegyzőkönyvvezető, a médiatartalom-szolgáltató képviselője, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A választópolgár – valamint a Ve. 181. § (1) bekezdése szerinti segítője – választójoga gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

6.7. Szavazás megkezdése

A szavazóhelyiség kinyitását követően (6 óra) az SZSZB az urnák állapotát, valamint azt, hogy azok üresek, az elsőként szavazó választópolgárral együtt – aki nem lehet az SZSZB tagja, illetve a jegyzőkönyvvezető – a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja.

Ezt követően az SZSZB a **mozgóurnába ellenőrző lapot** helyez el. Ennek hiánya a mozgóurnába leadott szavazatok érvénytelenségét eredményezi (egyebekben az ellenőrző lap tartalmazza az elhelyezés időpontját, valamint az elsőként szavazó választópolgár és az SZSZB jelenlévő tagjainak aláírását).

A megfelelő számú urnát az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból – az urna szétszedése nélkül – ne lehessen szavazólapot eltávolítani.

Ezek után az SZSZB jelen lévő tagjai és az elsőként szavazó választópolgár a szavazóköri jegyzőkönyvön aláírásukkal tanúsítják, hogy az urnák lezárásukkor üresek voltak, valamint, hogy a lezárás szabályszerűen történt.

6.7.1. Választópolgár a szavazóhelyiségben

A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a kinyomtatott és hitelesített szavazóköri névjegyzékben szerepel.

A szavazóköri névjegyzékbe – annak kinyomtatását és hitelesítését követően – választópolgárt nem lehet felvenni.

A választópolgárt a szavazást megelőzően az SZSZB-nek azonosítania kell. A választópolgár igazolja személyazonosságát, valamint lakcímét **vagy** személyi azonosítóját.

Személyazonosság igazolására alkalmas dokumentumok:

- magyar hatóság által kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított régi típusú, könyvecske formájú személyazonosító igazolvány (a kemény borítójú, népköztársasági címerrel és a puha borítójú, köztársasági címerrel ellátott)
- magyar hatóság által külföldi állampolgárok számára kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes személyi igazolvány
- más uniós tagállam által kiállított személyi igazolvány (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)
- magyar hatóság által kiállított vezetői engedély
- magyar hatóság által kiállított útlevél
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes útlevél
- más uniós tagállam által kiállított útlevél (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)
- fogvatartott választópolgár esetén a fogvatartotti nyilvántartó lap

Az egyes okmányok igénylése során a kérelem benyújtásakor kapott átvételi elismervény nem alkalmas a személyazonosság igazolására!

Lakcím igazolására alkalmas dokumentumok:

- lakcímet igazoló hatósági igazolvány (lakcímkártya)
- lakcím bejelentésről szóló átvételi elismervény
- régi, könyvecske alakú személyazonosító igazolvány, amennyiben tartalmazza a lakcímet

Személyi azonosító igazolására alkalmas dokumentumok:

- személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány (a lakcímkártya hátoldala)
- hatósági bizonyítvány, illetve igazolás a személyi azonosító jelről

Az SZSZB visszautasítja és a visszautasítottak jegyzékére felveszi azt a választópolgárt, aki:

- nem tudja személyazonosságát és lakcímét vagy személyi azonosítóját igazolni
- nem szerepel a kinyomtatott névjegyzéken
- már szavazott
- megtagadja a szavazólap átvételének a névjegyzéken aláírásával történő igazolását.

6.7.2. Szavazás mozzanatai

Amennyiben a szavazásnak akadálya nincs, az SZSZB a szavazóköri névjegyzék alapján a választópolgár részére átadja a szavazólapot, amelyet a választópolgár jelenlétében a bal felső sarkában bélyegzőlenyomattal lát el, valamint a szavazólap elhelyezésére szolgáló borítékot.

A szavazólap átvételét a választópolgár a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket.

A választópolgár a szavazóhelyiségben tartózkodásának időtartama alatt semmilyen módon nem akadályozhat, nem befolyásolhat más választópolgárt a szavazásra vonatkozó választójoga gyakorlásában. A választópolgár a szavazófülkében kitölti a szavazólapot. Amennyiben a választópolgár nem kívánja igénybe venni a szavazófülkét, az SZSZB felhívja a szavazófülke igénybevételének lehetőségére, de annak használatára nem kötelezheti.

A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a választópolgár, illetve a Ve. 181. § (1) bekezdése alapján segítőtje tartózkodhat a szavazófülkében.

A látássérült választópolgár Braille-írással ellátott szavazósablont vehet igénybe a szavazás segítése céljából, amelyet a szavazást megelőző 9. napig kérhet a HVI-től. Az SZSZB a választópolgár szavazólapját belehelyezi a szavazósablonba, és így adja át a választópolgár részére. A szavazást követően a választópolgár a szavazólapot kiveszi a szavazósablonból, borítékba helyezheti és az urnába dobja, a szavazósablont pedig visszaadja az SZSZB-nek.

A választópolgár a szavazólapot borítékba helyezheti és az urnába dobja. A szavazólap érvényességét nem érinti, ha azt a választópolgár borítékba helyezés nélkül dobja be az urnába.

Ha a választópolgár a szavazólap urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot az SZSZB bevonja, egy külön e célra szolgáló borítékba helyezi, és a rontott szavazólap helyett új szavazólapot ad ki. Az SZSZB a rontott szavazólap helyett újat – választópolgáronként és szavazólap fajtánként – csak egyszer adhat ki.

Az OVB a 9/2006. (III. 30.) számú állásfoglalásában kifejtette álláspontját a szavazólap szavazóhelyiségen kívülre viteléről:

[„A választási eljárásnak Ve. 3. § a) és d) pontjaiban megfogalmazott alapelvei, vagyis a választás tisztaságának megóvása és a választási csalás megakadályozása, illetve a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás alapelveiből következik, hogy a szavazólap olyan közokirat, amelynek rendeltetése a választópolgárok választói akaratának megjelenítése, illetve a választási eredmény megállapítása.

Ebből következően sérti a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvét az, ha a választópolgár a szavazólapot sajátjaként kezeli, és azt a szavazóhelyiségből kiviszi. A szavazólapnak a szavazóhelyiségből való elvitele alkalmat adhat akár választási csalás elkövetésére is, ennek megakadályozása a választások tisztaságához fűződő közérdek. A szavazólap nem rendeltetészerű felhasználása a választások titkosságának alkotmányos követelményét is sértheti. Az OVB álláspontja szerint a szavazólap fizikai valóságában nem a szavazópolgáré, tehát a Ve. 3. § b) pontjában foglalt alapelve – az önkéntes részvétel a szavazásban – nem ad felhatalmazást a szavazólapnak szavazókörből történő kivitelére.”]

6.7.3. Szavazás módja

Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára a jelölt neve melletti, illetve lista feletti körbe tollal két, egymást metsző vonallal lehet. A szavazat érvényességét – ha az egyéb jogszabályi feltételeknek megfelel – nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet írtak hozzá.

6.7.4. Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései

Az SZSZB egyik feladata a szavazás törvényes lebonyolítása, amelynek része a szavazókörben a választópolgárok tájékoztatása, és a választópolgároknak a törvény által előírt rendben történő segítségnyújtás is.

Ennek keretében az SZSZB:

- ha egy, az egyéni szavazólapon szereplő jelölt vagy egy lista a szavazólapok elkészítése után, de a szavazás napját megelőzően kiesett, a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetményen, valamint szükség szerint szóban tájékoztatja a választópolgárokat, a kiesett jelölt vagy lista nevét a szavazólapon áthúzza;
- az írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket;
- szükség esetén – a választópolgár befolyásolása nélkül – megmagyarázza a szavazás módját;
- ha az olvasni nem tudó, vagy a szavazásban egyéb ok miatt akadályozott választópolgár a szavazólap kitöltéséhez segítségül más személyt nem tud megkérni, kérésére az SZSZB két tagja együttesen segítséget nyújt, ez azonban nem irányulhat a választópolgár befolyásolására.

Az SZSZB elnöke felelős a szavazás napján a szavazóhelyiségben a rend fenntartásáért. Abban az esetben, ha az elnök akadályoztatva van, helyette az SZSZB elnökhelyettese jár el.

Az SZSZB törvényben meghatározott létszámát biztosítani kell. Ha az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a bizottság kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője köteles gondoskodni más település SZSZB póttagjának megbízásával.

A szavazóhelyiséget magában foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható. Ennek ellenőrzése az SZSZB-nek nem feladata.

6.7.5. Szavazás mozgóurnával

A mozgóurnás szavazásra a szavazóhelyiségben történő szavazásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, a névjegyzék helyett azonban a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét kell használni.

A mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke a szavazóköri névjegyzék speciális változata.

A többes szavazás lehetőségének kizárása érdekében egy választópolgár vagy csak a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken, vagy csak a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékén szerepelhet.

Az SZSZB a mozgóurnát a szavazás napján igénylő választópolgárt felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe, és törli a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékből.

Mozgóurnás szavazás esetén szavazófülke helyett a szavazás titkosságát garantáló körülményeket kell a választópolgár számára biztosítani.

A mozgóurna iránti kérelmet a szavazóköri névjegyzékben szereplő, mozgásában egészségi állapota vagy fogyatékosága, illetve fogva tartása miatt gátolt választópolgár nyújthatja be.

A mozgóurna iránti kérelemnek **legkésőbb a szavazást megelőző második napon kell** megérkeznie a HVI-hez, vagy a szavazás napján, legkésőbb 12 óráig az SZSZB-hez. A 12.00 órát követően érkezett kérelmeket az SZSZB elutasítja.

A mozgóurnát az SZSZB **legalább két tagja** viszi ki – a szavazókör területén belül – a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékében szereplő választópolgárhoz. Ha egy akadálymentes szavazóhelyiséget igénylő választópolgárt a HVI másik (akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező) szavazókör névjegyzékébe tett át, és ez a választópolgár az SZSZB-től – a szavazókör területén kívül lévő lakcíme – kér mozgóurnát, akkor az SZSZB a választópolgár lakcíme köteles kivinni a mozgóurnát, annak ellenére, hogy az a szavazókör területén kívül található.

Az esetleges rontott szavazólapok kicserélése érdekében a mozgóurnás szavazáshoz a választópolgárok számánál legfeljebb tízzel több szavazólapot visz ki az SZSZB két tagja.

A mozgóurnás szavazáshoz a szavazólapot előzetesen, a szavazóhelyiségben bélyegzőlenyomattal látja el az SZSZB.

A mozgóurnás szavazás során fel nem használt, előre lebélyegzett szavazólapokat az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségbe történő visszaérkezésükkor felhasználásra alkalmatlanná teszik, és külön csomagolják.

A mozgóurnás szavazást úgy kell megszervezni, hogy az SZSZB tagjai 19 óráig visszaérjenek a szavazóhelyiségbe.

6.7.6. Szavazás lezárása

A szavazás **19.00 órakor befejeződik**. A 19.00 órakor sorban álló választópolgárok még szavazhatnak. Ezt követően az SZSZB a szavazást lezárja.

7. VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Polgármester

Az a jelölt lesz polgármester, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

Képviselők egyéni listás rendszerben

Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták. A megválasztott polgármestert törölni kell az egyéni listáról. (Ehhez nem kell megvárni a polgármester-választás eredményének jogerőre emelkedését. Ha jogorvoslat eredményeként más jelölt szerzi meg a polgármesteri mandátumot vagy a polgármester-választás eredménytelen lesz, akkor az egyéni listás választás eredményét is meg kell változtatni.)

Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

Nemzetiség jelöltje kedvezményes mandátumot kap, ha a nemzetiség egyetlen jelöltje sem szerzett mandátumot sem képviselőként, sem polgármesterként, és az egyéni listás szavazáson a nemzetiségi jelölt több szavazatot kapott, mint a legkevesebb szavazattal mandátumhoz jutó képviselő szavazatszámának 2/3-a.

Képviselők vegyes választási rendszerben

Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

A kompenzációs listáról az Övjt. szerinti arányos mandátumkiosztás szerint, a töredékszavazatok alapján jutnak mandátumhoz a listák. A listák sorrendjét a Ve. szerinti sorsolás eredménye szerint kell figyelembe venni. A megválasztott polgármestert törölni kell a kompenzációs listáról.

A szavazatszámolás és a választási eredmény megállapítása

Az SZSZB a szavazás lezárását követően először a megjelent választópolgárokkal kapcsolatos adatokat összesíti, majd összeszámolja a leadott szavazatokat.

A szavazólapok számbavétele után az SZSZB megállapítja a szavazóköri eredményt és azt jegyzőkönyvbe foglalja. Az SZSZB jegyzőkönyvvezetője a szavazóköri jegyzőkönyv kitöltését követően haladéktalanul jelenti a HVI-nek a jegyzőkönyv adatait. A jelentés történhet bediktálással vagy például a jegyzőkönyvről készített fénykép megküldésével.

A szavazóköri jegyzőkönyvet az *NVR Időközi önkormányzati választások csempekor -> Szavazatösszesítés modul -> Adatbevitel -> Szavazóköri jegyzőkönyvek karbantartása -> Helyi választás* menüpontban kell rögzíteni.

Az SZSZB a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát kérésre, ingyenesen átadja a jelöltek által delegált SZSZB tagoknak. A jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat – az urnával együtt – haladéktalanul a HVI-hez szállítja.

A szavazóköri jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a polgármester-, illetve a képviselő-választás eredményét. Az eredmény megállapításáról határozatot hoz a HVB, amelynek melléklete az eredményjegyzőkönyv.

Ha a 10 000-nél több lakosú településen a képviselő-testület egészének megválasztására került sor, a jogerős egyéni választókerületi jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a kompenzációs listás választás eredményét is.

Egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB gyakorolja az SZSZB feladat- és hatáskörét, végzi a szavazatszámolást és kitölti a szavazóköri jegyzőkönyv szavazással és szavazatszámolással kapcsolatos részeit. Ezt követően már, mint HVB hozza meg a határozatát az eredmény megállapításáról, és kitölti a szavazóköri jegyzőkönyv eredmény-megállapításra vonatkozó részét.

A jegyzőkönyvi adatok és a számítógépes adatok azonosságát tételesen ellenőrzik az érintett HVI-k.

Eltérés esetén a tévesen rögzített adatokat az NVR-ben javítani kell. A bizottság által számszakilag hibásan kitöltött szavazóköri jegyzőkönyvek adatai figyelmeztetés után rögzíthetők, a rendszer azokat hibásként tárolja, de a számított eredménybe nem számolja bele. Az ilyen jegyzőkönyvek esetén a hibát mielőbb javítani kell az SZSZB-vel. Abban az esetben is javítani kell az SZSZB-vel a hibás jegyzőkönyvet, ha a jegyzőkönyvek 1. és 2. példánya között adateltérés van.

Egyezőség esetén a szavazóköri jegyzőkönyvet ellenőrzöttre kell állítani.

A választás szavazóköri jegyzőkönyveinek ellenőrzését, az „Ellenőrzött” mező „Igen” értékre állítását az *NVR Időközi önkormányzati választások csempekor -> Szavazatösszesítés modul -> Adatbevitel -> Szavazóköri jegyzőkönyvek ellenőrzése -> Helyi választás* menüpontban kell elvégezni. Egy szavazókörrel rendelkező településen ebben a funkcióban kell megadni az eredmény megállapító határozat adatokat is.

Eredményjegyzőkönyvet csak egynél több szavazókör esetén kell rögzíteni és csak a szavazóköri jegyzőkönyvek ellenőrzöttre állítása után. A választás eredményjegyzőkönyvét az *NVR Időközi önkormányzati választások csempesor -> Szavazatösszesítés modul -> Adatbevitel -> Választókerületi eredmény jegyzőkönyvek -> Helyi választás* menüpontban kell rögzíteni (kivéve az egy szavazókörös települések eredményeit).

A szavazóköri jegyzőkönyvek és a választás eredményéről szóló jegyzőkönyvek 1. példányát szkennelve haladéktalanul meg kell küldeni az NVI-nek a szervezes@nvi.hu e-mail címre.

A HVI az NVR-ben haladéktalanul rögzíti

- az eredményt megállapító HVB-határozat meghozatalát, a határozat számát és meghozatalának dátumát,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozat jogerőssé válik, a „Jogerős” állapotot és a jogerőre emelkedés napját,
- ha az eredményt megállapító HVB-határozatot fellebbezéssel támadják meg, a „Jogorvoslat alatt” állapotot.

Fentieket az *NVR Időközi önkormányzati választások csempesor -> Szavazatösszesítés modul -> Adatbevitel -> Választókerületi eredmény jegyzőkönyvek -> Helyi választás* menüpontban kell megadni (egy szavazókörös településnél a szavazóköri jegyzőkönyv karbantartó felületen).

A jegyzőkönyvek 1. számú példányát 30 napon belül eredetben is el kell juttatni az NVI-hez (postacím: 1397 Budapest, Pf.: 547). A jegyzőkönyvek Magyar Nemzeti Levéltárnak történő átadásáról az NVI gondoskodik. A jegyzőkönyvek 2. példányait a HVI helyben irattározza.

A szavazást követő kilencvenedik nap utáni munkanapon a választási iratokat – a jegyzőkönyvek kivételével – meg kell semmisíteni.

8.1. Jogorvoslatok általában

8.1.1. Jogorvoslatok fajtái

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet fellebbezést nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

8.1.2. Jogorvoslati határidők

A **határidőket naptári napokban** kell számítani. A Ve-ben meghatározott **határidő minden esetben jogvesztő**, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak **utolsó napján 16 órakor** jár le, a **választási bizottság** rendelkezésére nyitva álló határidő **24 órakor** jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat kivéve – **3 napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

8.1.3. Általános hatásköri szabályok

A helyi választási bizottság dönt:

- az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik.

A területi választási bizottság dönt:

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz vagy a főpolgármester-választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik az előző pont alá, és az elkövetés helye a TVB illetékességi területén található,
- a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről.

A Nemzeti Választási Bizottság dönt:

- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB vagy a TVB hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a TVB döntése elleni fellebbezésről.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet minden esetben a Kúria bírálja el.

8.2. Az egyes jogorvoslatok

8.2.1. Kifogás

A kifogás benyújtására vonatkozó általános szabályokat a Ve. 208.-212. §-ai tartalmazzák. E jogszabályhelyek meghatározzák a kifogás benyújtásának határidejére vonatkozó szabályokat, külön rendelkezve az egyszeri és az állapotszerű jogszabálysértés esetén a benyújtás határidőjéről.

Amennyiben a **kifogás elbírálására nem az a választási bizottság illetékes**, amelyhez azt benyújtották, a választási bizottság az ügyet - **legkésőbb a beérkezését követő napon - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel átteszi az annak elbírálására illetékes választási bizottsághoz**. A választási bizottság köteles eljárni a hozzá áttett ügyben.

A választási bizottság az áttétel hatáskörét - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel - a bizottság elnökére átruházhatja.

Ha a választási bizottság, illetve a bizottság elnöke az ügyet **nem teszi át** az illetékes választási bizottsághoz, a **választási bizottság köteles az ügyben eljárni**.

Az áttétel kapcsán két fontos dologra kell a figyelmet felhívni.

Az NVB következetes joggyakorlata szerint, a választási bizottság jegyzőkönyvbe foglalt döntésével vagy a hatáskör átruházása esetén elnöki levélben, a beérkezéstől számított 1 napon belül teheti át a kifogást, és csak a határidőben áttett kifogás alkalmas joghatás kiváltására, vagyis keletkeztet eljárési kötelezettséget.

Az is kiemelendő, hogy az áttételről csak a választási bizottság (illetve annak elnöke) rendelkezhet, a választási irodákat ilyen jogosultság nem illeti meg. Az iroda feladata e tekintetben, hogy az áttételről szóló döntést és az összes iratot továbbítsa a másik bizottság, illetve az amellet működő iroda részére.

A **választási bizottság** legkésőbb a kifogás **beérkezésétől számított 3 napon belül dönt**. Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor az első választási bizottsághoz beérkezett.

A kifogás a választás bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a **bizottság hivatalból is lefolytathatja** az eljárást.

A kifogás **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasításának eseteit** a Ve. 215. §-a tartalmazza.

A kifogás kapcsán a bizottság első feladata, hogy megvizsgálja, hogy megfelel-e a jogorvoslati kérelem a Ve.-ben előírt formai követelményeknek. Mivel az alaki kelékeiben hiányos jogorvoslat nem lehet alkalmas semmilyen eljárás, vagy választási eredmény vitatására, ezért a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása nem lehetőség a bizottság részére, hanem az kötelezően meghozandó döntés.

A kifogás benyújtásának szabályairól szóló részletes tájékoztató olvasható a www.valasztas.hu oldalon a Választópolgárok/Információk választópolgárok/Jogorvoslat menüpont alatt, ahol a benyújtást segítő formanyomtatvány is található.

A választási bizottság a kifogás alapján háromféle döntést hozhat. A Ve. 215. §-ában foglalt eset fennállása esetén azt érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, az érdemi vizsgálat alapján pedig a kifogásnak helyt ad, vagy elutasítja.

Helyt adás esetén a bizottság megállapítja a jogszabálysértés tényét és amennyiben úgy ítéli meg, jogkövetkezményt is alkalmaz [Ve. 218. § (2) bekezdés b)-d) pont]. Fontos, hogy a jogsértéstől való eltiltás kizárólag akkor alkalmazható, hogy a választási bizottság a jogsértő személyét is megállapíthatónak találta. Ismeretlen személy eltiltása a további jogsértéstől, vagy pl. a szavazás napját követően az eltiltásra vonatkozó rendelkezés alkalmazása már nem értelmezhető.

További fontos szabály, hogy a jogsértéstől való eltiltás vagy a bírság kiszabása – a Ve. rendelkezései alapján kizárólag – a jogszabálysértést elkövetőjével szemben alkalmazható szankciók. Így pl. a jelölt által elkövetett jogsértés esetén azért, mert a jogsértő magatartást egy televíziós műsorban követte el, a médiaszolgáltatóval szemben jogkövetkezmény nem alkalmazható.

A bírság kiszabásánál a választási bizottságnak indokolási kötelezettsége van, amelyből pontosan ki kell derülnie a mérlegelés szempontjainak. E kötelezettség teljesítésének nem feleltethető meg a jogszabályszöveg határozatba illesztése. Bírság kiszabása esetén arra is figyelemmel kell lenni, hogy a bírságtételt rögzíteni kell az **NVR-Bírság megállapítás** modulban és az itt generált bírságazonosítót a határozatban fel kell tüntetni. Ezen túl az ügy státuszát az NVR-ben folyamatosan aktualizálni kell.

Amennyiben a választási bizottsághoz több azonos tartalmú, illetve tárgyában egymással összefüggő kifogást nyújtanak be, azok együttes vizsgálata és elbírálása végett elrendelheti azok **egyesítését**. Az elbírálásra nyitva álló 3 naptári napos határidőt a legelőször benyújtott kifogástól kell számítani.

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmaz a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldheti a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot.

A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdemében határozatot hoz.

8.2.2. Fellebbezés

A fellebbezés a választási bizottság **elsőfokú határozata ellen** irányul.

A fellebbezésben az érintettségre hivatkozni kell.

Nem lehet fellebbezni a jegyzőkönyvbe foglalt döntés és a másodfokon eljáró bizottság határozata ellen.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság és annak tagja.

A fellebbezést **a választási iroda az ügy összes iratával együtt a beérkezése napján felterjeszti az elbírálásra jogosult választási bizottság** elé.

A fellebbezés alapján a választási bizottság szintén 3 féle döntést hozhat. A fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja (Ve. 231. § (1) bekezdés), vagy az elsőfokú határozatot helyben hagyja vagy megváltoztatja. Megváltoztatás esetén rendelkezni kell a kifogás elbírálásáról is.

A fellebbezés benyújtásával kapcsolatos részletes tájékoztató és a benyújtást segítő mintadokumentum elérhető a www.valasztas.hu oldalon a Választópolgároknak/Információk választópolgároknak/Jogorvoslat menüpont alatt.

Az ugyanazon elsőfokú határozattal szembeni fellebbezéseket a TVB egyesítheti, így azokat egy eljárásban bírálja el.

8.3. Speciális jogorvoslatok

8.3.1. Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok

A HVI vezetőjének a **szavazókörök kialakításáról és felülvizsgálatáról szóló határozata ellen a határozat közzétételének időtartama alatt lehet fellebbezést benyújtani** a HVI vezetőjéhez.

A fellebbezést a **TVI vezetője bírálja el**, a beérkezést követő **3 napon belül**. A TVI vezetője a szavazóköri beosztást módosítja, vagy a fellebbezést elutasítja. A TVI vezetőjének döntése ellen **további jogorvoslatnak nincs helye**.

8.3.2. Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat

A HVI

- **központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen **legkésőbb** az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 15. napon lehet fellebbezést benyújtani**.
- **szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző 2. napon**.

A fellebbezést a **HVI vezetőjéhez** kell benyújtani, aki

- a benyújtást követő 15 napon belül, de
- a választás kitűzését követően legkésőbb a beérkezését követő napon **dönt**.

Ha a HVI vezetője a **fellebbezésnek helyt ad, a névjegyzéket módosítja**. Ha **fellebbezést elutasítja**, legkésőbb a fellebbezés elbírálására rendelkezésre álló határidő utolsó napján **felterjeszti a törvényszékhez**.

A **bíróság** a fellebbezésről

- a beérkezését követő **15 napon belül**,
- a **választás kitűzését követően meghozott döntés esetén három napon belül**,
- **de legkésőbb a szavazás napját megelőző napon** dönt.

A bírósági eljárás során **ügyvédi képviselet nem kötelező**. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

A választási iroda vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó választási iroda vezetőjével is **közölni** kell.

8.3.3. Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat

A jelöltek, listák sorrendjét megállapító HVB-döntés ellen **nincs helye önálló jogorvoslatnak**, az a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

8.3.4. Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat

A szavazólap adattartalmát megállapító HVB-döntése ellen fellebbezést nem, **csak bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani**.

A felülvizsgálati kérelmet a HVB-nél kell benyújtani úgy, hogy az **legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen**.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a **Kúria bírálja el** legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

8.3.5. Választás eredménye elleni jogorvoslat

Az SZSZB **szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen önálló fellebbezésnek nincs helye**, csak a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt van helye.

A választási bizottság **eredményt megállapító döntése ellen**

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára,
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Ha az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára hivatkozással adták be a fellebbezést, és a fellebbezés elbírálása csak a **szavazatok újraszámolása** esetén lehetséges, a fellebbezést elbíráló bizottság, illetve a felülvizsgálati kérelmet elbíráló bíróság köteles a szavazatokat újraszámolni. Ebben az esetben a elbírálásra rendelkezésre álló határidő a 6 napra nő, és az újraszámolást végző bizottság, bíróság igénybe veheti a választási iroda segítségét. Ha az SZSZB a szavazóköri eredményt megállapította, a szavazatok újraszámolásának nincs más módja, csak az itt leírt.

A szavazás megismételtetését csak a 8.2.1. pontban foglaltaknak megfelelő kifogás alapján lehet kérni, az eredményt megállapító döntéssel szembeni fellebbezésben nem!

8.3.6. Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt

Ha a **HVB** vagy a **HVI eljárási kötelességének határidőben nem tesz eleget**, a **TVB**, illetve a **TVI** az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított **3 napon belül megállapítja a jogszabálysértést**, és

- a mulasztó választási szervet az eljárás során kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

8.3.7. Jogorvoslat a választókerületek kialakítása és felülvizsgálata miatt

Időközi választáson ilyen típusú jogorvoslat nem fordulhat elő, tekintettel arra, hogy a választókerületekkel kapcsolatosan a HVI vezetője csak az általános választás évében jogosult határozatot hozni.

9.1. Bevezetés

A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit, valamint a választási szervek tevékenységével összefüggő egyéb költségeket – az Országgyűlés által megállapított mértékben – a központi költségvetésből kell biztosítani (Ve. 12. §).

A költségek biztosításának törvényi kötelezettsége a teljes választási folyamatra, tevékenységekre és szervezetekre kiterjed. A költségek biztosítási kötelezettsége egy részről a központi beszerzéseken keresztül (pl. központi névjegyzék vezetése, nyomtatványok biztosítása) míg más részük a HVI-k, TVI-k szintjén jelentkező kiadások ún. normatív támogatások (HVI-k, TVI-k részére átadott támogatások) formájában valósul meg.

A választás lebonyolítása központi pénzügyi feladatainak ellátásáról – egyebek mellett – az NVI gondoskodik. Az NVI a részére megállapított költségvetésből, törvényi feladatai keretében, a hatályos miniszteri pénzügyi végrehajtási rendelet alapján [23/2018. (VIII. 30.) IM rendelet, a továbbiakban: Pvr.] biztosítja a választások lebonyolításának pénzügyi fedezetét a választási irodák részére.

Az NVI továbbá irányítja a TVI-k és HVI-k választásokkal kapcsolatos pénzügyi tevékenységét, elszámoltatja a választási irodákat a választásokkal kapcsolatos pénzügyi támogatás felhasználásáról.

A TVI-k és a HVI-k választási pénzügyi feladatai ellátásához az NVI az informatikai infrastruktúra feltételek függvényében biztosítja a szakrendszeri (Választási Pénzügyi Információs Rendszer, a továbbiakban VPIR) támogatást. Ennek részleteit az egyes feladatoknál szereplő informatikai fejezet tartalmazza. A VPIR rendszer használatáról az NVI elnöke utasításban rendelkezik.

A megismételt szavazások és az időközi választások kapcsán a HVI közvetlenebb kapcsolatban van az NVI-vel, felelőssége nagyobb, a TVI irányító, kontroll szerepe pénzügyi területen kisebb, de az elszámolások ellenőrzésében például változatlan.

9.2. Normatív támogatások biztosítása, választási kiadások tervezése

A normatív támogatásokat a Pvr. mellékletei tartalmazzák. Külön normatívákat tartalmaz a Pvr.

- a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek időközi választása,
- a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása,
- a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a megismételt szavazás,
- a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a megismételt szavazás

kapcsán,

- továbbá megállapítja a Ve. 303. §-a és 310. §-a alapján a képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlata miatt tartott időközi választás esetén alkalmazandó normatívákat, illetve az NVI részére a központi ellátású nyomtatványokért (pl. biztonsági elemekkel ellátott szavazólapok) és egyéb választástechnikai anyagokért (pl. szavazóurna, kellékes egységcsomag), valamint kapcsolódó szolgáltatásokért (pl. értesítők kézbesítése) megtérítendő összegeket.

A normatívák közvetlenül vagy közvetetten (pl. HVI feladatként) valamennyi választási feladat tekintetében biztosítják a pénzügyi fedezetet, így:

- a) Választások kitűzése, a választópolgárok értesítése
- b) Választási szervek működése
- c) A szavazóköri névjegyzék vezetése és azzal kapcsolatos értesítések
- d) Jelöltajánlással, jelöltek, jelölő szervezetek bejelentésével kapcsolatos feladatok
- e) A választási kampány
- f) Szavazás
- g) A szavazás napját megelőző feladatok
- h) Szavazásnap feladatok
- i) A választás eredményének megállapítása
- j) A képviselők nyilvántartásának vezetése
- k) Jogorvoslatok
- l) Pénzügyi lebonyolítás

Az NVI a választások pénzügyi fedezete megállapításakor a választópolgárok számát

- a) a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek időközi választása esetén a Ve. 115. § (1) bekezdésében meghatározott napon, a szavazóköri névjegyzék,
- b) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a megismételt szavazás esetén a megismételt szavazáshoz összeállított szavazóköri névjegyzék

állapota szerint veszi figyelembe.

A normatív támogatások egyéb paramétereit (normatíva jogcímek, normatíva egységek és normatívák) a Pvr. mellékletei tartalmazzák.

Az NVI az időközi választásoknál a normatív pénzügyi fedezetet a választásban érintett megye, település, választókerület adatai alapján állapítja meg.

A közös önkormányzati hivatalok esetében, ha a székhely településen nincs időközi választás, ekkor az nem tekintendő érintettnek a normatívák tekintetében. A HVI feladatokat, köztük a pénzügyi feladatokat ilyenkor is el kell látnia a közös hivatalnak.

Megismételt szavazáson a szavazókörök esetében a szavazókör minősítése azonos a megismételt szavazásnál érvényes minősítéssel, azaz, a több szavazókörös település esetén akkor is több szavazókörösként kerül figyelembevételre a szavazókör, ha egy szavazókör érintett az adott választásban.

A település számára járó támogatás megállapítására a Pvr. szerinti választópolgárszám és egyéb normatíva egységek (például szavazókörök száma) alapján kerül sor. A normatívák közt szerepelnek olyanok, melyek a választási folyamat során válnak ismertté, pl. ajánlással, ajánlásellenőrzéssel kapcsolatos adatok. A támogatás megállapításának időpontjában ezek az adatok az NVR részét képező Jelöltajánlás-ellenőrző rendszerrész (a továbbiakban: JER) adatai alapján kerülnek megállapításra. A jelöléssel kapcsolatos teendőkön túl, ezért is fontos, hogy a JER rendszer tartalmazza a jelölő szervezetek, független jelöltek (a továbbiakban: jelölő szervezetek) által igényelt (számukra kinyomtatott) ajánlóívek mennyiségét, és az elvégzett ajánlás-ellenőrzések adatait, melyek tájékoztató adatként megjelennek a VPIR rendszerben is, de az elszámolások alapját a tényleges mennyiségek jelentik.

A jelölő szervezeteknek a részükre átadott ajánlóívekkel el kell számolniuk. A hiányzó ajánlóívek után bírságot kell fizessenek. Az ezzel kapcsolatos teendőket a 4. fejezet tartalmazza részletesen.

A választást megelőzően megállapított normatív pénzügyi fedezet, amelyről Támogatói okirat kerül kiállításra, módosulhat a Pvr. többlettámogatásokra, feladatmaradásokra vonatkozó jogcímei szerint. Többlettámogatásra jogosító jogcímek jellemzően azok, melyek előre normatív módon nem állapíthatók meg, előre nem ismertek. Ilyenek különösen:

- a) az SZSZB-be bevont póttagok díja és járuléka,
- b) nem állami, vagy nem önkormányzati tulajdonú szavazóhelyiségek bérleti díja,
- c) a munkáltatók által az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai után a Ve. 15. §-a szerint igényelhető átlagbér és járulékai,
- d) az NVI elnöke által elrendelt, valamint a választási iroda által a más választási iroda helyett a Ve. 69. § (5) bekezdése alapján ellátott többletfeladatok költségei,
- e) a választási szervek részére az NVI elnöke által normatívaként megállapított rendkívüli költségek.

Feladatmaradás (pl. kitzűzött választás elmaradása) esetén, vagy ha a feladatot a Ve. 69. § (5) bekezdése alapján másik választási iroda látja el, az erre a feladatra biztosított, a normatívák szerint számolt összeggel, illetve – ha a feladatmaradás ismertté válása előtt indokolt kifizetés vagy kötelezettségvállalás történt – annak maradványával a választási szervnek el kell számolni.

Többletköltséggént, illetve feladatmaradásként kell elszámolni a téves adatszolgáltatásból származó különbözeteket.

A HVI és a TVI többletkiadásainak, valamint a Ve. 69. § (5) bekezdése szerinti indokolt kifizetéseinek, illetve kötelezettségvállalásainak az elszámolásban való érvényesítését a választási iroda vezetője kezdeményezi az NVI elnökénél. A kérelem elfogadásáról az NVI elnöke a kezdeményezés átvételétől számított öt munkanapon belül dönt. Ha a kérelem elbírálására a feladat határidején belül nem kerül sor, a határidő leteltét követő napon az egyetértést megadottnak kell tekinteni.

A választások kiadásainak fedezetét, mint bevételt a Pvr. szerinti normatívák biztosítják, a fentiek alapján. Az NVI elkészíti és a VÁKIR rendszerben közzéteszi a megállapított támogatás összegét tartalmazó Támogatói okiratot.

A HVI vezetők feladata, hogy a választások kiadásait, a választási feladatok alapján, a helyi sajátosságok figyelembe vételével megtervezzék.

A kiadások helyi tervezése azt jelenti, hogy a feladat-végrehajtás módjára, a helyben szükséges kiadásokra tekintettel a HVI kiadási költségtervet készíti. A kiadási tervben figyelembe kell venni, a Pvr. alapján az elszámolásban később érvényesíthető ismert többletköltségeket is (pl. megbízott SZSZB tagok hiányában bevonandó SZSZB póttagok díja). A feladatok egy része a normatíva jogcímeknél szereplőktől eltérően is végrehajtható, pl. értesítőkkal kapcsolatos feladatok a központi értesítők kiküldését követően. Amennyiben a

választási iroda az értesítők kiküldését a HVI munkatársaival végzi, a normatíva átcsoportosítható, figyelemmel a pénzügyi elszámolás rendjéről szóló elnöki utasításban meghatározott részletszabályokra.

Az általános szabály az átcsoportosításoknál, hogy az fedezetet kell nyújtson a kapcsolódó költségekre is (pl. személyi juttatások esetén a munkaadót terhelő fizetési kötelezettségekre). Személyi kiadásra a Pvr. mellékletei szerinti normatívákat – a feladatellátással arányos mértékben – biztosítani kell. Nem csoportosíthatók át a bizottsági tagok részére a Pvr-ben megállapított személyi normatívák.

A **választási bizottságok tagjait tiszteletdíj** illeti meg, azaz részükre a számfejtést ennek megfelelően kell elvégezni.

9.3. A támogatási összegek folyósítása

A választás kiadásainak fedezetére rendelkezésre álló, normatívák szerinti összeget az NVI a Pvr. 6. § (3) bekezdése szerinti, elfogadott feladattípusú pénzügyi elszámolások alapján, utólag folyósítja.

Az időközi választások támogatási összegeit az NVI közvetlenül a támogatásban részesülő választási irodák részére

- a TVI-t megillető részét az illetékes fővárosi, megyei önkormányzat hivatalának fizetési számlájára
- a HVI-t megillető részét a települési önkormányzat polgármesteri hivatala (közös önkormányzati hivatal esetén a közös önkormányzati hivatal) fizetési számlájára

folyósítja.

A választások lebonyolítása pénzügyi fedezetének biztosítása érdekében a fenti fizetési számlától eltérő fizetési számlára történő utalásra is van lehetőség, az NVI elnöke írásbeli engedélyével. Az engedélyeztetést az illetékes választási iroda vezetője kezdeményezi az NVI elnökénél.

A megfelelő fizetési számla adatait az időközi választás bejelentésekor, vagy változás esetén haladéktalanul meg kell adni az NVI részére, annak rögzítéséről, módosításáról a VÁKIR rendszerben gondoskodni kell.

9.4. Elszámolás a választás céljára biztosított pénzeszközökről

9.4.1. Az elszámolás pénzügyi feladatai

A választás céljára biztosított pénzeszközöket választásonként elkülönítetten kell kezelni.

Az elkülönítés feladata azt jelenti, hogy az elszámolásról választásonként – azaz külön a helyi önkormányzati, külön az esetlegesen azzal egy napon tartott nemzeti önkormányzati és külön az esetleges megismételt szavazásról – és választási eseményenként (azaz minden kitűzött választási napról is külön) kell elszámolni.

Az elszámolás kettős feladatot jelent.

- a) az önkormányzat az államháztartási törvény és végrehajtási rendelete, valamint az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet szerint vezeti a belső számviteli nyilvántartásait, másrészt,
- b) figyelemmel a Pvr.-ben előírtakra, a pénzeszközök felhasználásáról bizonylatonként, jogcímenként tételesen, ezen belül a személyi kiadásokról név szerint számol el, és a tényleges pénzforgalomról (bevétel, kiadás) a hatályos jogszabályok szerint a választási feladatokkal kapcsolatos részletező nyilvántartást vezet. A részletező nyilvántartásban meg kell jeleníteni mind a kapott támogatást, mind a saját forrás terhére teljesített kiadásokat.

A kapott támogatások és a terhükre elszámolt kiadások megjelenítése a számviteli nyilvántartásokban alapkövetelmény. A támogatásokat az önkormányzatok speciális esetben kiegészíthetik saját forrásból. A forrásátcsoportosítás az önkormányzati előirányzatok módosítását is igényli, a választási célú kimutathatóságot pedig a Pvr. írja elő, annak érdekében, hogy az esetleges központi forráshiányok megjelenjenek az NVI információs rendszerében.

A választási iroda a támogatásokról a részletező nyilvántartással összhangban az NVI elnöke részére elszámol (feladattípusú elszámolás), melynek alapja a tényleges kifizetések összege. Az elszámolás időpontjáig nem teljesült kiadásokról a kötelezettségvállalások alapján, szükség esetén időarányos költségmegosztással, költségbecsléssel kell elszámolni.

A feladattípusú elszámolás nyomtatványait és az elszámolás részleteit, az NVI elnökének utasítása tartalmazza. Az elszámolást a HVI-nek a VPIR rendszerben kell elkészíteni.

A Pvr. 6. § (2) bekezdése alapján a fenti elszámolásokban bizonylatonként, jogcímenként be kell mutatni a támogatásokból ténylegesen a választás céljára fordított összegeket.

A Pvr. 4. § szerinti – választási irodák vezetői és tagjai részére megállapított – díjak fedezetét az NVI által kiszámított támogatások összege tartalmazza, azok kifizethetősége azonban az NVI elnökének az elszámolások elfogadásával összefüggő döntésétől függ. A díjakat az NVI elnökének elfogadását követően lehet kifizetni.

A feladattípusú elszámolásokban a tényleges kiadásokat, összhangban a belső számviteli nyilvántartásokkal, a normatív támogatások kapcsán teljes körűen el kell számolni és bizonylatokkal alá kell támasztani, azokat az elnöki utasításban meghatározott záradékkal kell ellátni, figyelemmel az NVI által a pénzügyi fedezetekbe beépített többlet normatívákra is.

9.4.2. Elszámolási eljárás és határidők

A HVI vezetője a HVI részére megállapított támogatás felhasználásának ellenőrzésére a HVI tagjainak ad megbízást. Az ellenőrzés elsődleges célja, hogy a választásokhoz kapcsolódó kiadások kerültek-e elszámolásra, az elszámolás bizonylati alátámasztása megfelelő-e, a hatásköri szabályokat betartották-e. Az ellenőrzésnek ki kell terjedni a szabályozottságra és azok betartására is. A HVI tagok, köztük a választásigazgatásban jártas tagok megbízása biztosítja a pénzügyi tervezés, lebonyolítás, elszámolás operatív feladatai ellátásának szakmai megalapozottságát (pl. bizottsági tagok megválasztása, HVI tagok megbízása és pénzügyi megállapodások összhangja).

A HVI vezetője a szavazás napját követő tizenöt napon belül feladattípusú elszámolást készít az NVI elnöke részére. Az elszámolást a tanúsítvány és az alapbizonylatok elektronikus másolatával kell alátámasztani.

A TVI vezetője az NVI elnöke részére a szavazás napját követő harminc napon belül összesítő elszámolást készít a TVI részére biztosított pénzügyi fedezetről, továbbá összesítő elszámolást készít a HVI vezetők és a saját elszámolása alapján.

A HVI tekintetében az elszámolások megalapozottságát a TVI ellenőrzi a szavazás napját követő huszonöt napon belül.

A többlettámogatások, többletköltségek indokoltságát a TVI tételesen megvizsgálja.

A támogatás felhasználásának és az elszámolások megalapozottságának ellenőrzése során a költségvetési támogatás ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A HVI elszámolását a TVI vezetője az informatikai rendszerben (VPIR) terjeszti fel az NVI elnökének. Az elszámolások elfogadásáról az NVI elnöke dönt, erről „Elszámolást elfogadó okirat” kerül kiállításra. Az NVI elnökének döntése alapján kerül folyósításra a választások pénzügyi fedezete, illetve lesz kifizethető a HVI vezetőjének és tagjainak díja.

9.5. A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás sajátos pénzügyi feladatai

9.5.1. A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás pénzügyi fedezetének biztosítása

A Ve. 303. §-a alapján a képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás esetén az érintett önkormányzatnak saját forrásból kell a Pvr. 1., 2. és 5. melléklete szerinti normatívát – beleértve a felettes választási szerv számára meghatározott normatívát – és az egyéb költségeket.

Képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás esetén tehát az érintett önkormányzat a választások pénzügyi fedezetére nem kap központi forrást, sőt, a nála felmerült költségeken túl meg kell térítenie a felettes választási szervnél (TVI) a választással összefüggően felmerült költségeket is, melyek összegei a Pvr. 1. és 2. mellékletében szerepelnek.

Az érintett önkormányzatnak biztosítania kell az e mellékletekben megjelölt személyi normatívákat a választási bizottságok és választási irodák tagjai részére, a munkaadót terhelő kapcsolódó fizetési kötelezettségekkel együtt. A dologi normatívák egy része az önkormányzatnál jelentkező kiadás, így e normatívák tájékoztató jellegűek, hiszen az önkormányzat azokat ténylegesen nem kell kifizesse, viszont a várható költségeit ekkor is tervezni kell. A dologi kiadások másik része kapcsán külső szolgáltatásokat vehetnek igénybe (pl. postaköltség) amelyek tényleges kifizetésként jelentkeznek.

9.5.2. A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás NVI-nél felmerülő kiadásainak megtérítése

A Pvr. 3. § (5) bekezdése alapján a jogszabályban meghatározott központi biztosítású nyomtatványok és választástechnikai eszközök, valamint azok kézbesítésének, szállításának a Pvr. 5. melléklete szerinti költségét az NVI részére, számla alapján, előzetesen kell megtéríteni. A választások lebonyolításának tisztasága és biztonsága érdekében több olyan választási nyomtatvány (pl. központi értesítők, biztonsági jelekkel ellátott szavazólapok) és egyéb anyag (pl. szavazóurnák) szükséges és ezekhez további szolgáltatások kapcsolódhatnak (pl. központi értesítők postázása), melyeket az NVI tud központilag megrendelni. Ezeket a kiadásokat az önkormányzatnak meg kell térítenie az NVI részére. A várható kiadások tervezhetősége és fedezetének biztosítása érdekében a Pvr. meghatározza az NVI részére fizetendő kiadások normatíváit, melyek elvei azonosak az általános elvekkel.

9.5.3. A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlása miatt tartott időközi választás pénzügyi elszámolása

Az önkormányzatoknak a pénzügyi elszámolások során a Pvr. elszámolásokkal kapcsolatos rendelkezéseit alkalmazni kell, azonban mivel a választás céljára részükre nem kerül támogatás biztosításra (önfinanszírozás miatt), feladattípusú elszámolást az NVI részére nem kell készíteni.